

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

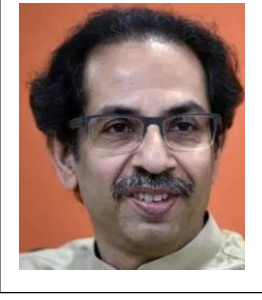
(इयत्ता पाचवी)

ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना. ओमप्रकाश उर्फ बच्चू कडू
राज्यमंत्री,
शालेय शिक्षण,
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.राहुल द्विवेदी(भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र
प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश

कोविड-१९ मुळे उद्भवलेल्या जागतिक महामारीने आपण मागील वर्षभरापसून अद्याप शाळा प्रत्यक्षपणे पूर्ण क्षमतेने सुरु करू शकलो नाही. विद्यार्थ्यांना शिक्षणाशी जोडण्याकरीता आपण अनेक प्रयत्न करित आहोत. शाळा बंद असल्या तरी शिक्षण सुरु राहण्यासाठी आपण अनेक पर्यायांचा नवतंत्रज्ञानाचा उपयोग करून घेतला त्यामुळे महाराष्ट्रातील कानाकोपऱ्यातील वाडी-वस्त्यांवरील मुलांना सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आणि सर्वांच्या प्रयत्नाने आपण शिकते ठेवू शकलो याचा मला आनंद वाटतो.

मुलांचे आरोग्य व सुरक्षितता यांना प्राधान्य देवून मुलांना शिकते करण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र ,पुणे गतवर्षीप्रमाणे यावर्षीही 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस आपण सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद दयावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना चालू शैक्षणिक वर्षाच्या मनस्वी शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी,पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

मागील संपूर्ण वर्ष आपण कोविड-१९ च्या संकटाला तोंड देत आहोत. त्याची संसर्गजन्यता लक्षात घेता गेली अठरा महिने आपण प्रत्यक्ष शाळाच सुरु करू शकलो नाही. पण शाळा जरी बंद ठेवाव्या लागल्या तरी अशा आपत्कालीन परिस्थितीमुळे मुलांना शिक्षण प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी मागील वर्षभरापासून राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत दूरदर्शन, रेडीओ, स्मार्ट फोन, गुगल क्लास रूम यांच्या माध्यमातून वेगवेगळे उपक्रम सुरु केले. ज्यामुळे विद्यार्थी घरी राहूनही शिक्षण घेत राहिली. या संदर्भात शिक्षकांचे कार्य सुद्धा अतिशय कौतुकास्पद आहे. दूर दुर्गम, वाड्या, वस्त्या, तांडे तसेच शहरी भाग सर्वत्र घरी राहून ही मुले शिकती रहावी म्हणून शिक्षकांनी ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने जमेल त्या मार्गाने शिक्षण विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्याचा प्रयत्न निरंतर करीत आहेत.

तथापि या सर्व प्रयत्नात सर्वच विद्यार्थ्यांना त्या त्या इयत्तांच्या सर्वच विषयांच्या क्षमता संपादित होण्यामध्ये अडचणी निर्माण झाली असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्या अडचणी सोबत घेवून ते पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रविष्ट झाले असतील तर पुढील इयत्तांच्या क्षमता प्राप्त करण्यामध्ये सुद्धा त्यांना अडचणी निर्माण होऊ शकतात. हे गृहीत धरून आपण ४५ दिवसाचा सेतू अभ्यासक्रम सुद्धा सुरु केला. १४ ऑगस्ट रोजी हा अभ्यासक्रम संपल्यानंतर मागील वर्षीप्रमाणे या वर्षीही राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे.या दिनदर्शिकेचा उपयोग करून विद्यार्थी आपल्या सवडीनुसार,वेळेनुसार अभ्यास करू शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक विविध कृती, सरावासाठी प्रश्न यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. शाळा बंद असल्या तरी विद्यार्थी घरी बसून या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग करून सहजपणे आपला अभ्यास करू शकणार आहेत.

मागच्या वर्षी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा विद्यार्थी,शिक्षक,पालक यांनी प्रभावी वापर केला आहे . त्याचा उत्तम परिणाम दिसून आला आहे . यावर्षी सुद्धा या उपक्रमास शिक्षक,पालक, व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील व शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

एम. डी. सिंह (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार या विचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार करून मागील शैक्षणिक वर्षाप्रमाणे या शैक्षणिक वर्षामध्ये देखील शैक्षणिक दिनदर्शिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन, यु ट्यूब ऑनलाईन तासिका, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर देखील विद्यार्थी शिक्षणासाठी केला गेला. याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या स्वरूपात मागील शैक्षणिक वर्षापासून आम्ही करत आहोत. सदर शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओ स्वरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकता व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन पद्धतीने अभ्यासू शकता.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा या शैक्षणिक वर्षातील प्रथम सत्रातील ऑगस्ट, सप्टेंबर व ऑक्टोबर २०२१ या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. तसेच शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीस शैक्षणिक पूर्वतयारी व सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांस अध्ययन स्रोत उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साह्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई-साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे. सदर दिनदर्शिका शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवावी. त्यांचे whatsapp ग्रुप करून किंवा प्रत्यक्ष गृहभेटीद्वारे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करावे आणि दिनदर्शिकेतील विद्यार्थी कृती समजावून सांगाव्या.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. याचबरोबर शासनमार्फत शिक्षणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विविध माध्यमांचा देखील वापर करता येईल. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल, कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र यांचे मार्फत यापूर्वीच एकूण ४५ दिवसांचा सेतू अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. सदरचा अभ्यासक्रम राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १ जुलै २०२१ ते १४ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता.त्याचा विद्यार्थ्यांच्या क्षमता प्राप्तीमध्ये उपयोग करावा.
4. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासाबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
5. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना द्याव्यात.
6. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
7. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
8. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
9. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.
10. सदर दिनदर्शिका इयत्तानिहाय व विषयनिहाय स्वतंत्र pdf स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत त्यामुळे विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यास सोपे होणार आहे.
11. शिक्षकांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये दिलेल्या सर्व चाचण्या / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी सोडविण्याविषयी सूचना द्याव्यात.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षा ऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.

7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्या मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक 23 / 09 / 2021 च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष 2021 साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.
14. प्रत्येक विषयातील प्रत्येक घटका नंतर त्या घटकावर आधारित चाचणी / स्वाध्याय देण्यात आली आहे. सदर चाचणी / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी स्वतः सोडवावी. शिक्षकांनी या सर्व चाचण्या सोडविण्याविषयी विद्यार्थ्यांना सूचना घाव्यात.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता:- पाचवी

माहे : जून २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्तीक्रमांक	पाठाचेनाव	अध्ययनस्रोत	विद्यार्थीकृती
तिसरा /चौथा आठवडा				ब्रिज कोर्स (सेतू अभ्यासक्रम)

माहे : जुलै २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्तीक्रमांक	पाठाचेनाव	अध्ययनस्रोत	विद्यार्थीकृती
पहिला/ दुसरा/ तिसरा /चौथा आठवडा				ब्रिज कोर्स (सेतू अभ्यासक्रम)

माहे : ऑगस्ट २०२१ विषय : मराठी

कालावधी	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
तिसरा आठवडा	05.01.01	माय मराठी! (गाणे)	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> गाणे साभिनय म्हणण्याचा प्रयत्न करतात. गाण्यास लावलेल्या विविध चाली समूहावर शेअर करतात.
चाचणी	<p>प्रश्न क्र . १ खालील शब्दांचे तुमच्या भाषेत अर्थ लिहा .</p> <ol style="list-style-type: none"> धामी - विसावा - अलगद - गंध स्वरूप - <p>प्रश्न क्र .२ या कवितेतील तुम्हांला आवडलेल्या दोन ओळी लिहा .</p> <p>प्रश्न क्र .३ मराठी भाषा तुम्हांला आवडते का ?चार ते पाच ओळीत उत्तर लिहा .</p>			
तिसरा आठवडा	05.01.07 05.01.08	बंडूची इजार	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> पाठाचे अभिवाचन करूया. 'माझा शब्दसंग्रह'- या पाठ्यपुस्तकातील ज्या शब्दांचा अर्थ मला समजणार नाही, त्या शब्दांचे अर्थ शब्दकोशातून शोधून लिहू या.
चाचणी	<p>प्रश्न क्र.१ एका वाक्यात उत्तर लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> ? बंडूच्या गावाचे नाव काय आहे बंडूचे कपडे कोणी शिवले ? बंडूची इजार कोणी कोणी कापली ? पीकपाणी बर झाल्यावर बंडूने काय केलं ? बंडूच्या बहिणीचे नाव काय आहे? <p>प्रश्न क्र-२- दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा</p> <p>१)बंडूचा स्वभाव कसा आहे?</p> <p>प्रश्न क्र-3- चार पाच वाक्यात उत्तरे लिहा. बंडूचा दिनक्रम सांगा.</p>			

चौथा आठवडा	05.01.01 05.01.11	वल्हवारं वल्हवा	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none">गाणे तालासुरात म्हणून समूहावर शेअर करूया.दिलेल्या लिंकद्वारे कोकणातील निसर्गसौंदर्याचा परिचय करून घ्या.नौका, लाटा, समुद्रयाविषयीदोन -दोन वाक्यात समजलेली माहिती लिहा.'-' या चिन्हाविषयी चर्चा करतात.
चाचणी	प्रश्न क्र . १ खालील ओळीमध्ये कंसातील शब्दांमधून योग्य शब्द वापरून लिहा . (जलावरी ,वादळ ,जोम ,जोसानं,स्वातंत्र्य ,) 1) नौका चाले कशी 2) संचारणीनव अंगी 3) रोखिल वल्हवारं 4)दौलत मोलाची रे 5)नाव आता वल्हवारं प्रश्न क्र .२ सारा भार कोणावर आहे ? असे का म्हंटले आहे ? प्रश्न क्र .३ नाव वल्हवताना काय काय होते याचे वर्णन करा .			
चाथा व पाचवा आठवडा	05.01.06 05.01.08 05.01.10	सावरपाडा एक्सप्रेस: कविता राऊत		<ul style="list-style-type: none">पाठाचे मुकवाचन करा, पाठातील मला समजलेली 'कविता' तुमच्या शब्दात वर्णन करा.कृती- तुम्हालाही एखादा खेळ आवडत असेल तर तो का आवडतो? त्याविषयी दहा ओळीत माहिती लिहा.एका छान कृतीद्वारे तुम्हाला आवडणाऱ्या खेळांचे , इतरही वैयक्तिक व सामूहिक खेळांचे वर्तमानपत्रातून फोटो व त्याविषयीची माहिती यांचे कात्रण जमा करून संग्रहित करा.वरील सर्व माहिती समूहावर शेअर करा.'नाम' या शब्दाची पुस्तकात, सोबत दिलेल्या लिंकद्वारे ओळख करून घेऊ या.घरात व परिसरात 'नाम' या शब्दाची ओळख करून देणाऱ्या वस्तूंचे नावे लिहून समूहावर शेअर करू या.
चाचणी	प्रश्न क्र . १ अ) समान अर्थाचे शब्द लिहा . १)माय २)बळ			

	<p>आ) खालील शब्द समूहाचा वाक्यात उपयोग करा</p> <p>१) दिलासा मिळणे</p> <p>२) कणखर बनणे</p> <p>इ) एका वाक्यात उत्तर लिहा .कविताने कोणत्या स्पर्धेत भारताचा दबदबा निर्माण केला ?</p> <p>प्रश्न क्र .२ कविता राऊतला सावरपाडा एक्स्प्रेस का म्हणतात ?</p> <p>प्रश्न क्र .३ कविता जिंकल्याचे जाहीर होताच गावी काय झाले याचे वर्णन करा ?</p>
--	---

इयत्ता:- पाचवी

माहे : सप्टेंबर २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्तीक्रमांक	पाठाचेनाव	अध्ययनस्रोत	विद्यार्थीकृती
पहिला आठवडा	05.01.0 2 05.01.1 2 05.01.1 3	मुंग्यांच्या जगात	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> पाठाचे मूकवाचन करू या. मुंग्यांचे कोणते गुण तुम्हाला आत्मसात करावेसे वाटतात ते लिहा. सोबत दिलेल्या लिंकद्वारे पाठात आलेल्या वर्णनाची माहिती जाणून घ्या, निरीक्षण करा. 'अन्नसाखळी' या शब्दाविषयी सोबत दिलेल्या लिंकद्वारे माहिती करून घ्या. समूहावर वरील माहितीची चर्चा करा. पाठात आलेल्या 'नामाची' यादी करा.
चाचणी				<p>प्रश्न क्र.१ . खालील शब्दांचे अर्थ लिहा</p> <p>१) वसाहत २) गंध ३) माग काढणे</p> <p>४) उद्यमशील ५) सुगावा लागणे</p> <p>प्रश्न क्र.२ मुंग्याचे कोणते गुण आवडले ते लिहा .</p> <p>प्रश्न क्र.३ मुंग्या स्वतःचे व वसाहतीचे संरक्षण कसे करतात ?</p>

दुसरा आठवडा	05.01.0 1 05.01.0 7 05.01.1 5	माहेर	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> ● कविता साभिनय म्हणतील. कवितेतील विविध शब्दांचा अर्थ 'माझा शब्दसंग्रह' मध्ये लिहा व समजून घ्या. ● कृती -परिसरात असलेल्या विविध मातीचे नमुने गोळा करा. ● नागपंचमीची गाणी यांचा संग्रह करा. ● जमवलेल्या मातीचा नमुना पासून आवडीची खेळणी किंवा किल्ला बनवा. <ul style="list-style-type: none"> ● समूहावर फोटो शेअर करा. ● 'सर्वनाम ' या शब्दा विषयी जाणून घेऊया. पान क्रमांक 17 यातील नाम व सर्वनाम कोणते याविषयी समूहावर चर्चा करूया.
चाचणी	<p>प्रश्न .१ काय ते लिहा</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ओट्यावर मांडायचे आहे. 2) शेल्यावर बांधायचे आहे. 3) ओटा बांधण्यासाठी उपयुक्त माती.... 4) लाडू बांधण्यासाठी उपयुक्त 5) बहिणीसाठी भाऊ आणणार असलेले वाहन 6) <p>प्रश्न.२ .तुम्हांला माहित असलेल्या दोन नद्यांची नावे लिहा.</p> <p>प्रश्न-3- चिकणमाती पाहून माहेरवाशिणीला कल्पना सुचत गेल्या, त्या कल्पना तुमच्या शब्दात लिहा.</p>			
तिसरा आठवडा	05.01.1 2 05.01.1 3 05.01.1 0	अरण्यलिपी		<ul style="list-style-type: none"> ● तुम्हाला कळलेला 'अरण्यलिपी' या शब्दाचा अर्थ लिहा. समूहावर शेअर करा. ● कृती-तुमच्या दोन्ही हातांच्या बोटांचे ठसे कागदावर घ्या, त्याचे निरीक्षण करा, ठशातील सारखेपणा, वेगळेपणा सांगा. ● पान क्रमांक 21 वरील परिच्छेद वाचून त्यातील सर्वनामांची यादी तयार करा. ● यादी तयार करताना ती कोणत्या नामासाठी आलेली आहे ते लिहा.

चाचणी	<p>प्रश्न-१ एका वाक्यात उत्तरे लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) पाणवठा म्हणजे काय ? 2) शिरगणती कशास म्हणतात? 3) अरण्यलिपी म्हणजे काय? 4) वाघाची गणती कशावरून केली जाते? 5) जंगलात कोणते प्राणी धोक्याची सूचना देतात? <p>प्रश्न-२- वाघाचे क्षेत्र कशावरून ओळखता येते?</p> <p>प्रश्न-३- पाठात वर्णन केलेल्या कोणत्याही एका प्राण्याबद्दल तुम्हांला माहित असलेली माहिती लिहा?</p>			
चौथा आठवडा	<p>05.01.0 1</p> <p>05.01.0 2</p> <p>05.01.0 8</p> <p>05.01.1 5</p>	प्रियबाई...	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पत्राचे प्रकटवाचन व मूकवाचन करा. ● सोबत दिलेल्या लिंक द्वारे किंवा पाठाखालील स्वाध्याय यातील 'एका वाक्यात उत्तरे द्या ' ● यावरून पत्राची संकल्पना समजली का? प्रश्न असतील तर समुहावर शेअर करा . ● कोरोना काळात टीव्ही वरील कोणकोणते कार्यक्रम तुम्ही घरच्यांसोबत बघितले आहेत ते तुम्हाला का आवडले, कारण लिहा . ● याकाळात तुम्हाला तुमच्या नातेवाईकांना भेटता आले नाही, तेव्हा तुम्ही त्यांच्याशी कोणकोणत्या माध्यमातून संवाद साधला तो लिहा. (चित्ररूपात). ● तुम्ही वाचलेल्या पत्रात बाईनी उर्मिलाचे पत्र वाचून काय उत्तर पाठवले असेल याची कल्पना करा व तसे पत्र लिहा. ● पाठात आलेल्या नाम व सर्वनाम यांची यादी करा.
चाचणी	<p>प्रश्न-१- एका वाक्यात उत्तरे लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> १) पत्र लिहिणाऱ्या मुलीचे नाव काय आहे? २) पत्र लिहिणारी मुलगी आता कोणत्या वर्गात आहे? ३) मुलीने सगळ्यांना कोणता खेळ शिकवला आहे? ४) मुलीने आपल्या बाईना कशाच्या संदर्भात पत्र लिहिले? <p>प्रश्न-२- थोडक्यात उत्तरे द्या .</p> <p>उर्मिलाच्या आजोबांच्या कोणता सल्ला दिला व का दिला?</p> <p>प्रश्न-३- तुमच्या वर्गशिक्षकांना शाळेत घेतलेल्या उपक्रमासाठी बक्षीस मिळाले आहे, त्यांचे पत्रा द्वारे अभिनंदन करा.</p>			

पाचवा आठवडा	05.01.0 1 05.01.11 05.01.1 3	जनाई	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> पाठाचे प्रकट वाचन व मूक वाचन करा. स्वतःच्या शब्दांत पाठातील एक-एक घटनाक्रम क्रमाने लिहा. समुहावर शेयर करा. स्वतःच्या शब्दांत कथा सारांशरूपात सांगा. <ul style="list-style-type: none"> पाठात आलेल्या वाक्प्रचारांचा तुम्हाला समजलेला अर्थ लिहा समुहावर शेयर करा. पान क्रमांक २८ वर दिलेली कृती आपण समजून घेऊया' यात'-संयोग चिन्हाचिन्हाची ओळख करून घेऊया. <ul style="list-style-type: none"> ते चिन्ह का वापरतात हे स्वतःच्या शब्दांत सांगूया. पाठात आलेल्या नामांची व सर्व नामांची यादी करा.
----------------	--	------	--	--

चाचणी	<p>प्रश्न-१ – एका वाक्यात उत्तरे द्या.</p> <p>१) शेंगाचा दोन रोप जनाईने का उपटली?</p> <p>२) शेंगाच्या वावराची तुलना लेखकाने कशाशी केले आहे?</p> <p>३) री री आवाज कशाचा होता.</p> <p>४) कोण कोणास म्हणाले ते लिहा. काय झालं आये?</p> <p>५) जनाई ने भुजंगाला कोणती विनंती केली?</p> <p>प्रश्न -२- जनाई कशाला व का घाबरून गेली?</p> <p>प्रश्न-३- जनाईला आलेला भीतीदायक अनुभवाचे तुमच्या शब्दात वर्णन करा.</p>
-------	--

इयत्ता:- पाचवी

माहे : ऑक्टोबर २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचेनाव	अध्ययनस्रोत	विद्यार्थीकृती
पहिला व दुसरा	०५.०१.०३	रंग जादुचेपेटीमध ले	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> कवितेचे वाचन करा, कविता चालीवर म्हणतील. दिलेल्या लिंक द्वारे कविता समजून घेतील.

				<ul style="list-style-type: none"> ● कवितेत किती रंगांची नावे आले आहेत शोधतील ते रंग त्यांच्या आजूबाजूला कुठे कुठे दिसतात त्या गोष्टींची नावे लिहातील. ● कवितेत 'सखेसोबती' सारखे जोड शब्द आले आहेत का शोधतील.
चाचणी	प्रश्न-१- एका वाक्यात उत्तरे द्या. १) इंद्रधनुष्यातील रंग किती व कोणते? २) निळ्या आभाळात कोण उडत आहे? ३) डोंगराला कोणता रंग देण्यास सांगितला आहे? ४) जांभळी फुले कशाला आली आहेत? ५) सखे सोबती येणार आहे ती वाट कोणत्या रंगाने रंगवली आहे? प्रश्न-२- इंद्रधनुष्यातील रंगाना जादूचे रंग का म्हटले आहे? प्रश्न-३- कवितेतील तुम्हांला आवडलेली काव्यपंक्ती सांगा व का आवडली ते सांगा ?			
तिसरा	०५.०९.०२ ०५.०९.०४	कठीण समय येता. ...	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> ● पाठाचे मुकवाचन करतील. ● पाठातील कोणाची भूमिका तुम्हाला आवडली ? का ते त्यांच्या शब्दांत लिहितील. ● पाठात आलेल्या विरुद्ध शब्दांच्या जोड्या शोधून लिहितील. ● पाठात काही इंग्रजी शब्द आले आहेत त्यांना मराठीतील पर्यायी शब्द लिहितील. ● परिसरातील सुचना फलकांचे वाचन करून स्वतःच्या मनाने सुचनाफलक तयार करतील. ● विद्यार्थ्यांनी पाहिलेल्या घटनेचे वर्णन स्वतःच्या शब्दांत लिहितील.
चाचणी	प्रश्न -१- एका वाक्यात उत्तरे द्या. १)राजापूर हे गाव कोणत्या नदीच्या काठी वसलेले आहे? २)गाडीवानाची गाडी कशाने भरलेली होती? ३)गाडीवानाच्या पत्नीचे नाव काय होते? ४)बाईक वरून आलेले तरून व्यवसायाने कोण होते? ५) कोणकोणास म्हणाले ते लिहा. “दवाखान्याच्या खर्चाचे आम्ही पाहू” प्रश्न-२- पाठातील प्रसंगाचे तुमच्या शब्दात वर्णन करा? प्रश्न -३- पाठातील प्रसंगाप्रमाणे तुम्ही पाहिलेल्या किंवा ऐकलेल्या प्रसंगाचे वर्णन करा?			

चौथा	०५.०९.०४ ०५.०९.०५ ०५.०९.१३	माळीन गाव: एक घटना	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> ● आपल्या देशात आपत्ती आली आहे त्याचे नाव 'सांगतील' . ● आपत्ती नैसर्गिक आहे का मानवनिर्मित आहे याची घरात चर्चा करतील. ● या प्रसंगी कुटुंबात घेतलेली दक्षता लिहितील. ● त्या संबंधीची बातम्यांची कात्रणे वर्तमानपत्रातून काढून वहीत चिटकवतील किंवा मोबाईलवर आलेल्या ई- पेपरमधून बातम्यांची शीर्षके वहीत संग्रहित करा. ● पाठात दिलेल्या कृतीतून 'विशेषण'याशब्दाविषयी जाणून घेतील व सराव करतील.
चाचणी	<p>प्रश्न-१- एका वाक्यात उत्तरे द्या.</p> <ol style="list-style-type: none"> १) माळीन गाव कोणत्या जिल्ह्यात आहे? २) बातमीच्या शीर्षकावरून काय घटना घडली ते सांगा? ३) वरील शीर्षका पैकी मनाला स्पर्श करून जाणारे शीर्षक कोणते? ४) घटना कोणत्या ऋतूत घडली आहे? ५) संरक्षण खात्यातील कोणत्या जवानांनी लोकांना आणि प्रशासनाला मदत केली? <p>प्रश्न -२- अशा घटना का घडतात ते लिहा.</p> <p>प्रश्न-३- अशा घटना घडू नये म्हणून तुम्ही कोणते उपाय सुचवाल?</p>			
पाचवा		प्रथम सत्र संकलित मूल्यमापन	----- -----	----- -----

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
३	०५.१५.०३ ०५.१५.१२	* आओ खेलें	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी चित्र का निरीक्षण करेंगे तथा उसकी चर्चा घर के सदस्यों के साथ करेंगे । * विद्यार्थी चित्र में दिए गए खेल की जानकारी देंगे । * विद्यार्थी को कौन-सा खेल पसंद है ? क्यों पसंद है ? इसके बारे में लिखेंगे । * समाचार पत्र में आने वाले खेलों के चित्र और उनकी जानकारी का संग्रह करेंगे ।
४	०५.१५.०२ ०५.१५.०३	१. नंदनवन	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी चित्र का निरीक्षण करेंगे, चित्र में दिए गए प्राणियों के नाम लिखेंगे । * चित्र में दिए गए प्राणी कौन-सी कृतियाँ करते हैं, उसके बारे में घर के सदस्यों के साथ चर्चा करेंगे । * प्रकृति का वर्णन करने वाला चित्र बनाएँगे । * पर्यावरण संतुलन में प्राणियों का क्या महत्त्व है ? अपने शब्दों में लिखेंगे ।

महीना – सितंबर २०२१

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
१	०५.१५.०१ ०५.१५.०५	२. बूँदें	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * कविता का गायन उचित हाव-भाव के साथ करेंगे । * विद्यार्थी कविता में आए नये शब्दों का संग्रह करेंगे । * आपको बारिश पसंद है क्या ? क्यों ? लिखेंगे । * बारिश में होने वाली दुर्घटनाओं को समाचार पत्र में खोजकर लिखेंगे । * बारिश के दिनों में खेतों में कौन-कौन-से काम किए जाते हैं? बताएँगे ।
२	०५.१५.०४ ०५.१५.०८	३. योग्य चुनाव	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी कहानी का मुखर वाचन करेंगे । * घर परिवार के सदस्यों के साथ अपने शब्दों में कहानी सुनाएँगे । * बंधुता तथा सत्य इन नैतिक मूल्यों की कहानियों का संग्रह करेंगे । * नाट्यीकरण द्वारा पाठ प्रस्तुत करेंगे । * आपने कर्मवीर जैसे किसी की मदद की होगी तो वह घटना अपने शब्दों में लिखेंगे ।
	०५.१५.०१ ०५.१५.०२	४. कश्मीरा	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी चित्र का निरीक्षण कर चित्र में दिए गए दस अंतर लिखेंगे । * चित्र को देखकर जम्मू-कश्मीर की बेटी के परिधान के बारे में लिखेंगे । * राज्य और उनके परिधान के नाम खोजकर लिखेंगे । * समाचार पत्र में से जम्मू-कश्मीर से संबंधी चित्र का संग्रह करेंगे ।
३	०५.१५.०९ ०५.१५.१०	५. पहचान हमारी भाग- (१)		<ul style="list-style-type: none"> * पाठ्यपुस्तकमें दिए गए शब्द पढ़ें । * पाठ्यपुस्तकमें दिए गए शब्दों का सुलेखन करेंगे ।

			<p>मूल्यमापन के लिए</p> <p>यहाँ क्लिक करें</p>	<ul style="list-style-type: none"> * समाचार पत्र में से अ,आ,इ,ई,उ,ऊ, की मात्राओं के शब्द खोजकर अपने कापी में लिखेंगे । * रसोईघर में उपलब्ध वस्तुओं के नाम की सूची बनाएँ ।
	<p>०५.१५.०४</p> <p>०५.१५.११</p>	६.पेटूराम	<p>मूल्यमापन के लिए</p> <p>यहाँ क्लिक करें</p>	<ul style="list-style-type: none"> * पाठ का मुखर वाचन करेंगे । * कहानी का घर के अन्य सदस्यों के साथ नाट्यीकरण करेंगे । * पाठ्यांश में दिए गए विरामचिन्हों को समझेंगे । * विद्यार्थी सुने हुए १० चुटकुले लिखेंगे तथा घर के सदस्यों को सुनाएँगे । * उपवास इस विषय पर अपने परिवार के साथ चर्चा करेंगे ।
४	<p>०५.१५.११</p> <p>०५.१५.१५</p>	७. बधाई कार्ड	<p>मूल्यमापन के लिए</p> <p>यहाँ क्लिक करें</p>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी घर में उपलब्ध सामग्री का उपयोग करके जन्मदिन का बधाई कार्ड तैयार करेंगे । * बधाई कार्ड पर बड़ों के लिए और छोटों के लिए उपयोग किए जाने वाले शब्दों का संग्रह करेंगे । * बधाई कार्ड तैयार के लिए कौन-सी सामग्री का उपयोग किया जाता है, इसके बारे में बताएँगे ।
	<p>०५.१५.०२</p> <p>०५.१५.१२</p>	८. करो और जानो	<p>मूल्यमापन के लिए</p> <p>यहाँ क्लिक करें</p>	<ul style="list-style-type: none"> * दी गई कृतियों का अभिनय करेंगे । * अपने परिसर की दुकानों की सूची बनाएँगे । * स्थानीय कारागीर तथा व्यापारी आदि के बारे में बताएँगे ।

महीना – अक्टूबर २०२१

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
१	०५.१५.०९ ०५.१५.१२	९. नीम	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * कविता का गायन उचित हाव-भाव के साथ करेंगे। * विद्यार्थी कविता में आए नये शब्दों का संग्रह करेंगे। * नीम के पेड़ का महत्त्व बताएँगे। * विभिन्न औषधीय पौधों के नाम बताएँगे।
	०५.१५.०४ ०५.१५.०८	१०. गड़ा धन	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * बड़ों से कहानी सुनेंगे। * घर के सदस्यों को अपने शब्दों में कहानी सुनाएँगे। * पाठ में आए नये शब्दों को बताएँगे। * कहानी के पात्रों के बारे में बताएँगे। * श्रम का महत्त्व बताएँगे।
२	०५.१५.०१ ०५.१५.०५	११. मित्रता	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * घर के लोगों से संभाषण करेंगे। * सार्वजनिक सेवाओं की सूची बनाएँगे। * संभाषण और लेखन में आदरसूचक शब्दों का प्रयोग करेंगे। * सरपंच, नगरसेवक आदि जनप्रतिनिधियों के कार्य, बड़ों से सुनेंगे। * सार्वजनिक संपत्ति का महत्त्व बताएँगे। * जीवन में मित्र का स्थान बताएँगे।
	०५.१५.०२ ०५.१५.०४	१२. बचत	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * संसाधनों की बचत किस प्रकार करेंगे, यह बताएँगे। * उन्होंने संसाधनों के अपव्यय रोकने के लिए क्या उपाय किए हैं, चर्चा करेंगे। * 'बचत' इस विषय पर दस पंक्तियों में निबंध लिखेंगे।

३	०५.१५.०९ ०५.१५.१०	१३. पहचान हमारी - भाग (२)	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * चित्रों का निरीक्षण करेंगे । * बड़ों की सहायता से चित्रों और मोटे अक्षरों के माध्यम से वर्णों का परिचय प्राप्त करेंगे । * वर्ण और मात्राओं की पहचान करेंगे । * कापी में स्वर और मात्राओं का लेखन करेंगे । * बड़ों के निरीक्षण में वर्णमाला का वाचन एवं लेखन करेंगे ।
	०५.१५.०१ ०५.१५.०५	१४. मैं सड़क सड़क	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * सड़क निर्माण का इतिहास बड़ों से सुनेंगे । * सड़क के प्रकार बताएँगे । * 'सड़क का विकास-देश का विकास है ।' इस बारे में बड़ों से जानकारी लेंगे । * किसी पंछी की आत्मकथा अपने शब्दों में प्रस्तुत करेंगे ।
४	०५.१५.०२ ०५.१५.१२	१५. व्यायाम	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * प्रत्यक्ष व्यायाम की कृति करेंगे । * व्यायाम के प्रकारों की सूची बनाएँगे । * 'विश्व योग दिन' के बारे में बताएँगे । * व्यायाम की आवश्यकता और महत्त्व पर चर्चा करेंगे ।
	०५.१५.०२ ०५.१५.०३	१६. बोलो और जानो	मूल्यमापन के लिए यहाँ क्लिक करें	<ul style="list-style-type: none"> * चित्रों को पहचानकर मातृभाषा में बताएँगे । * हिंदी के शब्दों का अनुवाद करेंगे । * हिंदी और मराठी में समान अर्थ में प्रयुक्त होने वाले शब्द बड़ों से सुनेंगे । * वाक्यों का अनुवाद करेंगे ।

धन्यवाद !

आठ वडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3	<p>05.17.20 Recites/Sings some songs and poems with action.</p> <p>05.17.15 Reads and understands maps, charts and other graphics</p> <p>05.17.18 Enjoys short skits and plays.</p> <p>05.17.21 Participates in skits and playlets with interest.</p>	<p>Songs and Greetings</p> <p>'A' to 'Z'</p>	<p>Click Here</p> <p>Click Here</p> <p>Click Here</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 1 or click on the given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> Listen & learn the song. <p>Sing it with actions.</p> <p>QR Code on Page No. 3 Watch the videos and Observe the picture and find words for the letters A to Z (This content is for self-study.)</p> <p>QR Code on Page No. 4</p> <ul style="list-style-type: none"> Listen to the dialogue and match the dialogue with a proper picture. <p>Listen again and practice.</p>
4	<p>05.17.18 Enjoys short skits and plays.</p> <p>05.17.16 Writes numbers in figures as well as in words</p> <p>05.17.20 Recites/Sings some songs and poems with action.</p>		<p>Click Here</p> <p>(Text Book & DIKSHA App)</p>	<p>QR Code on Page No. 6</p> <ul style="list-style-type: none"> Listen to the story and from it, note down four numbers in figures. Read the numbers aloud. <p>Make a big chart of numbers 1 to 100 written in words. (This content is for self-study.)</p>

		Unit one Revision B-I-N- G-O	QR Code on Page No.8 Click Here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> Listen & learn the song. Sing it with actions.
--	--	---	---	---

माहे –सप्टेंबर २०२१

इयत्ता : 5 वी

विषय – इंग्रजी

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.17.08 Reads silently with comprehension. Writes event in logical order. 05.17.15 Reads and understands maps, charts and other graphics. 05.17.09 Writes dictation of words, phrases and sentences for different purposes	Vanishing Sentences Talking about Things - 1	QR Code on Page No.8 Click Here QR Code on Page No.9 Click Here	<ul style="list-style-type: none"> Read the first sentence carefully. Read the next sentence saying the missing word without watching it from the previous sentence. Read the whole sentence from memory without watching. Do the same activity with any other sentence from your textbook. (This content is for self-study) <ul style="list-style-type: none"> Name each picture.

	such as lists, paragraphs, dialogues etc.	Sentence Race	QR Code on Page No.10 Click Here	Make meaningful phrases using the names and words given <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. Complete the set of sentences in each track using new words / words.
2	05.17.06 Frames different questions on various topics and situations. 05.17.11 Writes paragraphs in English from verbal, visual clues with appropriate punctuation marks. Writes a continuous and meaningful passage. 05.17.04 Understands questions, requests, commands in games and sports, etc and acts accordingly.	Say 'Yes' or 'No'! Talking about Things – 2 <u>Unit one – Revision</u>	QR Code on Page No.11 Click Here QR Code on Page No.12 Click Here (Text Book & DIKSHA App)	<ul style="list-style-type: none"> • Complete the sentences and make meaningful questions. • Read aloud the words in each set. Ask these questions to someone who can answer. <ul style="list-style-type: none"> • Read the sentences aloud. • Replace the colourful word and read again. Observe the pictures and frame sentences for each of these words. <i>(This content is for self-study)</i> Use DIKSHA App & Scan the QR Code or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos and listen to the commands. • Read the words from Box A & B and Write down five or

		Action Time	QR Code on Page No.13 Click Here	more meaningful commands. Name the object in the picture and say what all you can do with it.
3	05.17.09 Writes dictation of words, phrases and sentences for different purposes such as lists, paragraphs, dialogues etc.	Words We Know	QR Code on Page No.14 Click Here	<ul style="list-style-type: none"> ● Read each word. ● Prepare a card for each word. Put the word cards in alphabetical order. ● Find rhyming words. ● Find the words that begin with 'h' and 't' ● Find the words that end with 'e' and 'y'

Test: One

Std. 5th

Unit: One.

Q. 1 Write all the small letters and all the capital letters.

Q.2 Write the following numbers in words.

- a) 10: b) 14:..... c) 40:..... d) 100:..... e) 1000:.....

Q.3 Name each picture and use it to make a meaningful phrase by using the words given in the bracket. (beautiful, red, big, black)

1.

2.

Q.4 Complete the following sentences.

- a) I am..... b) You like.....
c) It is d) He has.....
e) We have.....

Q.5 Look at the picture and complete the sentences.

1. There is a mouse..... the hat.

2. There is a mouse.....the hat.

आ ठ व डा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	• विद्यार्थी कृती
4	<p>05.17.20 Recites/Sings some songs and poems with action.</p> <p>05.17.19 Understands the details of a story/passage.</p> <p>05.17.08 Read silently with comprehension. Writes events in logical order.</p> <p>05.17.02 Gives appropriate oral and written responses in various contexts.</p>	<p>Cuckoo</p> <p>The Little Red Hen</p>	<p>QR Code on Page No.15</p> <p>Click Here</p> <p>(Text Book & DIKSHA App)</p> <p>QR Code on Page No.17</p> <p>Click here</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Listen to the song and repeat it. • Recite and sing it. • Find rhyming words in the poem. • List the names of months from the poem. <p>Copy the names of months. Write in Marathi alongside.</p> <p>Use DIKSHA App & Scan the QR Code or click on the given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listen to the story carefully and read aloud with the video. • Put the pictures in proper order. • Observe the picture, say what the people and animals are doing and then answer the questions.

माहे – ऑक्टोबर २०२१ इयत्ता : 5 वी

विषय – इंग्रजी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.17.20 Recites/Sings some songs and poems with action.	Just Now	QR code on Page No.20 Click here	<ul style="list-style-type: none">Listen to the poem, Repeat with the video, Sing and enact.Read given words and say what's wrong with these people.
2	05.17.05 Reads for pleasure independently in English storybooks, news items, headlines, advertisements, etc. without difficulty and composes short paragraphs. 05.17.19 Understands the details of a story/passage. 05.17.15 Reads and understands maps, charts and other graphics. 05.17.18 Enjoys short skits and plays. 05.17.11 Writes paragraphs in English from verbal, visual clues with appropriate punctuation marks.	True Friends	QR Code on Page No.24 Click here QR Code on Page No.27 Click here QR Code on Page No.30	<ul style="list-style-type: none">Look at the pictures and listen to the story carefully.Read the story aloud.Tell the story in your mother tongue. Write it.Answer the questions given on page no. 24 and 25 <p>(This content is for self-study)</p> <ul style="list-style-type: none">Listen and enactUnderstand the reply given in action and tell.Match the actions and their meanings.Make short meaningful dialogues.

		Keepin g Quiet	Click here	
3	05.17.01 Answers coherently in written or oral form to questions in English based on day-to-day life experiences, unfamiliar story, poem heard or read. 05.17.11 Writes paragraphs in English from verbal, visual clues with appropriate punctuation marks.	Intervie ws Friendl y Plans	QR code on Page No.29 Click here Text Book & DIKSHA App) QR Code on Page No.29 Click here	<ul style="list-style-type: none"> ● Interview your family member using these questions. ● Write your own answers to the questions. ● Read the specimen and write the profile using the answers. <p>Use DIKSHA App & Scan the QR Code or click on the given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Start at the centre. Make meaningful sentences using words in the neighbouring boxes. Write down.
4	05.17.11 Writes paragraphs in English from verbal, visual clues with appropriate punctuation marks. Writes a continuous and meaningful passage.	More than a Hundr ed Words		<ul style="list-style-type: none"> ● Prepare lists on a given topic. ● Put the words in alphabetical order. <p><i>(This content is for self-study)</i></p>

Test: Two

Std: 5th

Unit: Two

Q.1 Copy the names of months.

January	February	March	April	May	June
July	August	September	October	November	December

Q.2 Using your ideas, make and write three phrases like the following.

(my car, his money, Aman's house...)

1.....

2.....

3.....

Q.3 Complete the following tables.

Dates			Days of week		
Yesterda y	Today	Tomorro w	Yesterda y	Today	Tomorro w
	30 April			Monday	
12 January			Wednesda y		
		7 September			Saturday

Q.4 Complete the following using any suitable option given below.

(know, watch TV, have a sister)

1. I don't.....

2. He doesn't.....

3. You don't.....

Q.5 Prepare the following lists.

1. Things you see at home. (at least 10 items)

-----2. Things you see at a market. (at least 10 items)

माहे – ऑक्टोबर २०२१

इयत्ता : 5 वी

विषय – इंग्रजी

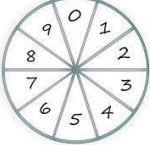
4	05.17.09 Writes dictation of words, phrases and sentences for different purposes such as lists, paragraphs, dialogues etc.	Trains	QR Code on Page No.31 Click here	<ul style="list-style-type: none">• Listen to the poem. Repeat, learn and recite.• Find the things in the picture and label them.
	05.17.14 Recites poems/songs with proper rhythm and pronunciation.	The Little Babul Tree	QR Code on Page No.33 Click here	<ul style="list-style-type: none">• Listen to the story and read aloud with the video.• Answer the questions and check your answers using the videos.
	05.17.15 Reads and understands			<p><i>(This content is for self-study)</i></p>

maps, charts and other graphics.			
05.17.19 Understands the details of a story/passa ge.			
05.17.07 Uses synonym and antonym given in the textbook			

आठ वडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
3	-	रोमन संख्याचिन्हे	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> समान आकाराच्या काड्या किंवा शक्य असल्यास आईस्क्रीमचे चमचे जमवा. वहीवर किंवा फरशीवर पुढे दिलेले अक्षरांचे आकार <p>काड्या/चमच्यांपासून तयार करून चिकटवा.</p> <p>I V X L</p> <p>C D M</p> अक्षरे तयार झाली की त्यांची नावे खालीलप्रमाणे समजून घ्या. <p>I-1 V-5 X-10 L-50</p> <p>C-100 D-500 M-1000</p> संख्यालेखनाच्या या पद्धतीला रोमन संख्याचिन्हे म्हणतात. घड्याळामध्ये वेळेचे आकडे या चिन्हांनी दाखवतात हे तुम्ही पाहिले असेल. स्वाध्याय <p>- 1 ते 20 या संख्या देवनागरी, आंतरराष्ट्रीय व रोमन लिपीत तुमच्या वहीत लिहा.</p>

				<p>नियम 1: I व X यांपैकी एखादे चिन्ह दोनदा किंवा तीनदा एकापुढे एक लिहिल्यास त्यांची बेरीज करून संख्या मिळतात.</p> <p>उदा., II = 1+1=2 XX = 10+10=20 III = 1+1+1=3</p> <p>नियम 2: I आणि X ही चिन्हे एकापुढे एक जास्तीत जास्त तीन वेळा लिहिलीत.</p> <p>V हे चिन्ह एकापुढे एक लिहीत नाहीत.</p> <p>नियम 3: I किंवा V यांपैकी एखादे चिन्ह मोठ्या संख्येच्या चिन्हाच्या उजवीकडे लिहिले, तर त्याची किंमत मोठ्या संख्येच्या चिन्हाच्या किंमतीत मिळवली जाते.</p> <p>उदा., VI = 5+1=6 XI = 10+1=11 XV = 10+5=15 VII = 5+2=7 XII = 10+2=12 XVI = 10+5+1=16 VIII = 5+3=8 XIII = 10+3=13</p> <p>नियम 4: I हे चिन्ह V किंवा X या चिन्हाच्या डावीकडे लिहिले, तर त्याची किंमत V किंवा X च्या किंमतीतून वजा केली जाते, मात्र I हे चिन्ह V किंवा X च्या मागे एकापेक्षा जास्त वेळा लिहीत नाहीत.</p>
				<ul style="list-style-type: none"> - रोमन संख्याचिन्हांचे पुढील नियम समजून घ्या. - आता खालील संख्या काड्यांच्या मदतीने व वरील नियमांच्या मदतीने लिहिण्याचा सराव करा. 12, 48, 122, 356, 999 - रोमन संख्याचिन्हांमध्ये 0 का लिहीत नाहीत? किंवा 0 साठी कोणते ही चिन्ह का नाही? या प्रश्नांची उत्तरे इंटरनेट वापरून google वर शोधा. - तुमच्या परिसरात रोमन संख्या कोठे कोठे दिसतात ? त्यांची यादी करा.
3	-	रोमन संख्याचिन्हे	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> ● 1 ते 20 यामधील रोमन संख्या वापरून बेरीज आणि वजाबाकीची उदाहरणे तयार करून सोडवा. ● पुढ्या, छोट्या काड्या वापरून रोमन संख्या दर्शविणारे घड्याळ प्रतिकृती तयार करा.
4	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या	संख्याज्ञान (आंतरराष्ट्रीय संख्याचिन्हे)	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> ● आंतरराष्ट्रीय संख्याचिन्हे वापरून 1 ते 100 ची अंक सारणी लिहा. ● 0 ते 9 हे अंक वापरून दोन अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा. ● 0 ते 9 हे अंक वापरून तीन अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा.

	वाचतात व लिहितात.			<ul style="list-style-type: none"> 0 ते 9 हे अंक वापरून चार अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा . 0 ते 9 हे अंक वापरून पाच अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा. 																		
4	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या वाचतात व लिहितात.	संख्याज्ञान (सहा अंकी संख्यांची ओळख)	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> 0 ते 9 हे अंक वापरून सहा अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा. 1,00,0009,00,000 अशा लक्षच्या पटीतील संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. 1,11,1119,99,999 अशा सहा अंकी संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. कोणत्याही सहा अंकी संख्या दिलेल्या सारणीत लिहून सांगून संख्यावाचनाचा सराव करा. (किमान दहा संख्या) <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>ल</td><td>दशह</td><td>हजा</td><td>शत</td><td>दश</td><td>एकक</td></tr> <tr> <td>क्ष</td><td>जार</td><td>र</td><td>क</td><td>क</td><td></td></tr> <tr> <td>2</td><td>4</td><td>6</td><td>5</td><td>0</td><td>7</td></tr> </table> <p>दोन लक्ष शेहेचाळीस हजार पाचशे सात</p>	ल	दशह	हजा	शत	दश	एकक	क्ष	जार	र	क	क		2	4	6	5	0	7
ल	दशह	हजा	शत	दश	एकक																	
क्ष	जार	र	क	क																		
2	4	6	5	0	7																	
5	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या	संख्याज्ञान (सात अंकी संख्यांची ओळख)	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> 0 ते 9 हे अंक वापरून सात अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहिण्यास सांगाव्यात. 10,00,00090,00,000 अशा दशलक्षच्या पटीतील संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करण्यास सांगावे. 																		

संख्या वाचतात व लिहितात.				<ul style="list-style-type: none"> ● 11,11,111 99,99,999 अशा सहा अंकी संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करण्यास सांगावे. ● कोणत्याही सात अंकी संख्या दिलेल्या सारणीत लिहिण्यास सांगून संख्यावाचनाचा सराव घ्यावा. (किमान दहा संख्या) <table border="1" data-bbox="805 564 1284 810"> <tr> <td>दश</td><td>ल</td><td>दशह</td><td>ह</td><td>श</td><td>द</td><td>एक</td> </tr> <tr> <td>ल</td><td>क्ष</td><td>जार</td><td>ज</td><td>त</td><td>श</td><td>क</td> </tr> <tr> <td>क्ष</td><td></td><td></td><td>ार</td><td>क</td><td>क</td><td></td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td>र</td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>4</td><td>0</td><td>4</td><td>1</td><td>0</td> </tr> </table> <p>बारा लक्ष चाळीस हजार चारशे दहा</p> <p>*वर्तुळात दिलेल्या अंकापासून कमीत कमी</p> <p>→ * 0 ते 9 यामधील अंक वापरून पाच अंकी संख्या तयार करा. त्या संख्यांने</p> <p>→ * 0 ते 9 यामधील अंक वापरून सहा अंकी संख्या तयार करा. त्या संख्यांने</p> <p>→ * 0 ते 9 यामधील अंक वापरून सात अंकी संख्या तयार करा. त्या संख्यांने</p>	दश	ल	दशह	ह	श	द	एक	ल	क्ष	जार	ज	त	श	क	क्ष			ार	क	क					र				1	2	4	0	4	1	0
दश	ल	दशह	ह	श	द	एक																																	
ल	क्ष	जार	ज	त	श	क																																	
क्ष			ार	क	क																																		
			र																																				
1	2	4	0	4	1	0																																	

घटकावर आधारित चाचणी

घटकाचे नाव :- रोमन संख्याचिन्हे व संख्याज्ञान

एकूण गुण 15

प्र. 1) दिलेल्या संख्येसाठी रोमन संख्या लिही. गुण 2

7 =

19 =

प्र. 2) दिलेल्या रोमन अक्षरासाठी संख्या कोणती असेल? गुण 2

L =

C =

प्र. 3) उदाहरण सोडवून तयार होणारी रोमन संख्या लिही.

गुण 4

$$XII + V =$$

$$XX - V =$$

प्र. 4) पुढील उदाहरण रोमन संख्यारूपात लिही आणि सोडव.

गुण 3

सोहाकडे 3 फुले आहेत. आदितीकडे 9 फुले आहेत.

दोघींकडे मिळून किती फुले झाली?

प्र.5) 8994 या संख्येचे वाचन कसे कराल?

गुण 1

अ. आठ हजार चौऱ्याणव

ब. आठ हजार नऊशे चौऱ्याणव

क. नऊशे चौऱ्याणव

ड. आठ हजार नव्याणव

प्र. 6) पन्नास हजार सातशे अठ्ठावीस संख्या अंकात कशी लिहितात?

गुण 1

अ. 5728

ब. 5782

क. 50728

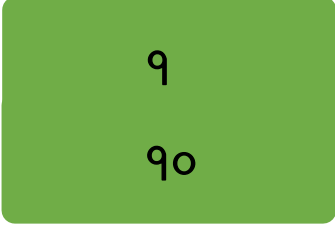

ड. 528

प्र. 7) पुढील संख्या आंतरराष्ट्रीय संख्याचिन्हात लिहा.

गुण 2

1. त्र्याऐंशी हजार एकशे बारा =

2. नऊ लक्ष पाचशे सात =

आठ वडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत अंकगणिती क्रिया करतात.	संख्याज्ञान (संख्येचे विस्तारित रूप व अंकाची स्थानिक किंमत) (संख्येचा लहान मोठेपणा)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> कागदाचे कार्ड तयार करून त्यावर रंगीत पेनने खालील संख्या लिहा. प्रत्येक संख्येसाठी असे भरपूर कार्ड तयार करा. <div style="text-align: center;"> <p>१</p> <p>१०</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>100</p> <p>१०००</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>१००००</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>१००००</p> </div> <ul style="list-style-type: none"> सहा व सात अंकी संख्या तयार करून त्यांचा विस्तार सारणीमध्ये स्थानानुसार विस्तार करा. सहा व सात अंकी संख्या तयार करून त्यांचा विस्तार बेरजेच्या रूपात लिहा. प्रथम कोणतीही संख्या विस्तारित रूपात मांडून त्या विस्तारावरून तयार होणारी संख्या अक्षरात लिहा. (किमान दहा संख्या)

				<ul style="list-style-type: none"> चिन्हाचा वापर करून पाच अंकी, सहा अंकी व सात अंकी संख्यांमधील तुलना करा. (प्रत्येकी 10 उदाहरणे) जसे : 52522 > 52440 254056 < 387960 																																																								
2	05.71.01 = मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात. परिसरातील 1000 पेक्षा जास्त किमतीच्या संख्या वाचतात व लिहितात.	संख्याज्ञान (कोटीची ओळख)	ई-बालभारती Link – येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> 0 ते 9 हे अंक वापरून आठ अंकी वीस संख्या तयार करून अंकात व अक्षरात लिहा . 1,00,00,0009,00,00,000 अशा कोटीच्या पटीतील संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. 1,11,11,1119,99,99,999 अशा आठ अंकी संख्या अंकात व अक्षरात लेखन करा. कोणत्याही आठ अंकी संख्या दिलेल्या सारणीत लिहिण्यास सांगून संख्यावाचनाचा सराव करा . (किमान दहा संख्या) <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>क</td><td>द</td><td>ल</td><td>द</td><td>ह</td><td>श</td><td>द</td><td>ए</td> </tr> <tr> <td>ो</td><td>श</td><td>क्ष</td><td>श</td><td>ज</td><td>त</td><td>श</td><td>क</td> </tr> <tr> <td>टी</td><td>ल</td><td></td><td>ह</td><td>ा</td><td>क</td><td>क</td><td>क</td> </tr> <tr> <td></td><td>क्ष</td><td></td><td>ज</td><td>र</td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td>ा</td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td>र</td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>3</td><td>9</td><td>2</td><td>4</td><td>6</td><td>5</td><td>1</td><td>7</td> </tr> </table> <p>तीन कोटी ब्याणव लक्ष शेहेचाळीस हजार पाचशे सतरा</p>	क	द	ल	द	ह	श	द	ए	ो	श	क्ष	श	ज	त	श	क	टी	ल		ह	ा	क	क	क		क्ष		ज	र							ा								र					3	9	2	4	6	5	1	7
क	द	ल	द	ह	श	द	ए																																																					
ो	श	क्ष	श	ज	त	श	क																																																					
टी	ल		ह	ा	क	क	क																																																					
	क्ष		ज	र																																																								
			ा																																																									
			र																																																									
3	9	2	4	6	5	1	7																																																					
३	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या	संख्यांवरील क्रिया - बेरीज	ई-बालभारती Link – येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> पाच अंकी संख्या वापरून बेरजेवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. 																																																								

	संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात.		येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<p>(किमान 10)</p> <p>जसे :वरदने पूरग्रस्तांसाठी 24,650 रुपये देणगी दिली. अरिंजयने 15,000 रुपये देणगी दिली. तर दोघांची मिळून एकूण देणगी किती झाली?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सहा अंकी संख्या वापरून बेरजेवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. <p>(किमान 10)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● बेरजेवर आधारित तयार केलेली वरील शाब्दिक उदाहरणे मांडणी करून (घरे आखून) सोडवा.
४	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत अंकगणिती क्रिया करतात. मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात.	संख्यांवरील क्रिया - वजाबाकी	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> ● पाच अंकी संख्या वापरून वजाबाकीवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. <p>(किमान 10)</p> <p>जसे :शिष्यवृत्ती परीक्षेसाठी एका जिल्ह्यातून 16,875 विद्यार्थ्यांनी नोंदणी केली. त्यापैकी 16,760 विद्यार्थी परीक्षेला बसले. तर किती विद्यार्थी परीक्षेला बसू शकले नाहीत?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सहा अंकी संख्या वापरून वजाबाकीवर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा व लिहा. <p>(किमान 10)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● वजाबाकीवर आधारित तयार केलेली वरील शाब्दिक उदाहरणे मांडणी करून (घरे आखून) सोडवा.
५	05.71.01 = 1000 पेक्षा मोठ्या संख्यांवर, स्थानिक किमती जाणून घेऊन चार मुलभूत	संख्यांवरील क्रिया - मिश्र उदाहरणे	येथे क्लिक करा	<p>मिश्र उदाहरणे तयार करू या.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● काही उदाहरणांमध्ये एकापेक्षा अधिक संख्यांवरील क्रिया कराव्या लागतात. (बेरीज , वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार) पुढे आपण नमुनादाखल एक उदाहरण तयार केले आहे. यात बेरीज आणि वजाबाकी या दोन्ही क्रिया एकत्रित कराव्या लागतील.

	<p>अंकगणिती क्रिया करतात. मोठ्या संख्यांवरील उदाहरणे सोडवतात.</p>		<p>उदा. आमोदने बागेत एकूण 570 रोपे लावली. त्यापैकी 200 रोपे गुलाबाची व 120 रोपे जास्वंदीची आहेत. उरलेली रोपे मोगन्याची आहेत. तर ओळख पाहू, मोगन्याची रोपे किती असतील?</p> <p>आता वरील उदाहरण सावकाश वाचा. मुख्य अंक व क्रियादर्शक शब्दांना अधोरेखित करा. नेमक्या कोणत्या क्रिया कराव्या लागतील याचा विचार करा. आता आपण उदाहरण सोडवू या .</p> $ \begin{array}{r} 200 \quad \text{गुलाबाची रोपे} \\ + 120 \quad \text{जास्वंदीची रोपे} \\ \hline 320 \quad \text{दोन्ही मिळून झालेली रोपे} \end{array} $ <p>आता एकूण रोपांमधून म्हणजेच 570 मधून 320 रोपे वजा केल्यास आपल्याला मोगन्याची रोपे मिळतील.</p> $ \begin{array}{r} 570 \quad \text{एकूण रोपे} \\ - 320 \quad \text{गुलाब आणि जास्वंदीची मिळून रोपे} \\ \hline 250 \quad \text{मोगन्याची रोपे} \end{array} $ <ul style="list-style-type: none"> ● आता अशाच प्रकारची बेरीज आणि वजाबाकी या दोन्ही क्रिया एकत्रित करता येतील अशी मिश्र उदाहरणे तयार करा. आणि मांडणी करून सोडवून पहा. (किमान 10)
--	---	--	--

घटकावर आधारित चाचणी
घटकाचे नाव :- संख्याज्ञान
एकूण गुण 15

प्र.1) $7000 + 600 + 90 + 4$ या संख्याच्या विस्तारावरून कोणती संख्या मिळते? गुण 1

अ. 794

ब. 7904

क. 7694

ड. 9746

प्र. 2) उत्तरे लिहा.

गुण 2

1. 56881 या संख्येतील 5 या अंकाची स्थानिक किंमत किती?

2.

3. 94430 या संख्येचा अचूक विस्तार कोणता आहे?

4.

प्र. 3) $>$, $<$, $=$ यांपैकी योग्य चिन्ह वापरून संख्यांची तुलना करा.

गुण 3

69845 96845

780215 708215

96801 96801

प्र. 4) उदाहरणे वाचा, मांडणी करून सोडवा.

गुण 4

1. साहिलकडे 10000 रुपये होते. त्याने मिठाईच्या दुकानातून 4257

रुपयांची बर्फ़ी व 2745 रुपयांची सोनपापडी घेतली, दुकानदाराला त्याला

किती रुपये घावे लागतील? साहिलकडे किती रुपये उरतील

2. रेश्माकडे 70225 कागद होते. त्यापैकी 6480 कागदांचे गठे बांधून ठेवले. तर किती कागदांचे गठे बांधायचे राहिले?

प्र. 5) उदाहरण सोडवा. मिळालेल्या उत्तराची संख्या अक्षरात लिहा.

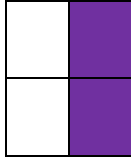
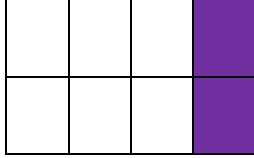
गुण 4

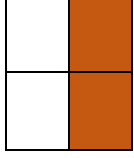
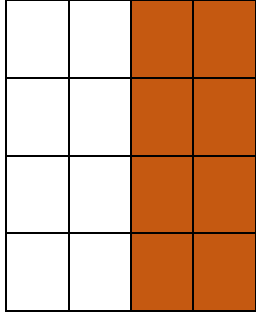
1. शाळेच्या ग्रंथालयात गोष्टीची 9320400 पुस्तके व चित्रांची 1542603 पुस्तके आहेत ,तर त्या ग्रंथालयात एकूण किती पुस्तके आहेत ?
2. सत्तर लक्ष चारशे एकोणनव्वद + तीस लक्ष सहाशे म्हणजे किती ?

प्र. 6) शाब्दिक उदाहरण तयार करा.

गुण 1

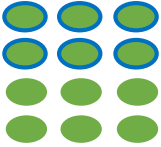
$$45210 + 22105 =$$

आठ वडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
1	05.71.03 दिलेल्या अपूर्णाकाचा अर्थ जाणून घेतात. समूहाचा भाग दर्शवणारी संख्या शोधतात. दिलेल्या अपूर्णाकाचा सममूल्य अपूर्णाक शोधतात व तयार करतात.	अपूर्णाक (सममूल्य अपूर्णाक)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>सममूल्य अपूर्णाक तयार करणे.</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> सममूल्य अपूर्णाक ओळख करून घेण्यासाठी जुन्यावहीचाचौरसाकृती कागद वापरूनसुचविलेल्या कृती करण्यास सांगाव्यात. व निरीक्षण करण्यास सांगावे. <p>1. चौरसाकृती कागदाचे चार समान भाग दिसतील , अशा पद्धतीने घड्या घालून पुन्हा कागद उघडा. चार समान भागांपैकी 2 भाग रंगवा. 4 समान भागांपैकी कागदाचा किती भाग रंगवला ते अंकात लिहा. कागदाचा किती भाग रंगवलेला दिसतो, हेदैनंदिन/ बोली भाषेत कसे सांगाल ?</p> <p>2. चौरसाकृती कागदाचे आठ समान भाग दिसतील , अशा पद्धतीने घड्या घालून पुन्हा कागद उघडा.आठसमान भागांपैकी 2 भाग रंगवा.8 समान भागांपैकी कागदाचा किती भाग रंगवला ते अंकात लिहा. कागदाचा किती भाग रंगवलेला दिसतो, हे दैनंदिन/ बोली भाषेत कसे सांगाल ?</p>

			<ul style="list-style-type: none"> सममूल्य अपूर्णाक तयार करता येण्यासाठी चौरसाकृती कागदाचा वापर करून प्रत्यक्ष कृती करण्यास सांगून निरीक्षण नोंदी करून घ्याव्यात. <p>1. चौरसाकृती कागदाचे चार समान भाग दिसतील , अशा पद्धतीने घड्या घालून पुन्हा कागद उघडा. चार समान भागांपैकी 2 भाग रंगवा. 4 समान भागांपैकी कागदाचा किती भाग रंगवला ते अंकात लिहा.</p> <p>2. याच चौरसाकृती कागदाचे सोळा समान भाग दिसतील , अशा पद्धतीने घड्या घालून पुन्हा कागद उघडा. सोळा समान भागांपैकी 8 समान भाग रंगविलेले दिसतील. म्हणजेच अर्धा भाग रंगवलेला दिसेल. कागदाचा किती भाग रंगवला ते अंकात लिहा.</p> <p>निरीक्षण – पहिल्या चौरसाकृती कागदावर $2/4$ भाग रंगवलेला दिसला. दुसऱ्या वेळी $8/16$ भाग रंगवलेला दिसला. रंगवलेले दोन्ही भाग समान आहेत , म्हणजेच $1/2$ (अर्धा) भागरंगीत आहे. याचाच अर्थ – $2/4$ व $8/16$ हे सममूल्य अपूर्णाक आहेत.</p> <p>अशाकृती विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष करण्यास सांगून सममूल्य अपूर्णाकाची ओळख करून द्यावी.</p> <ul style="list-style-type: none"> यांनंतर सममूल्य अपूर्णाकाचे नियम समजावून सांगावेत.
--	--	--	--

				<p>नियम 1. अपूर्णाकातील अंशाला व छेदाला, एकाच शून्येतर संख्येने गुणले तर त्या अपूर्णाकाशी सममूल्य असलेला अपूर्णाक मिळतो.</p> <p>नियम 2. अपूर्णाकातील अंश व छेद या दोघानाही एकाच संख्येने भाग जात असेल तर भाग दिल्यावर मिळणारा अपूर्णाक दिलेल्या अपूर्णाकाशी सममूल्य असतो.</p> <p>(पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 21, 22)</p>
2	05.71.03 दिलेल्या अपूर्णाकाचा अर्थ जाणून घेतात.	अपूर्णाक (समच्छेद अपूर्णाक ओळख व तुलना) (समच्छेद अपूर्णाक बेरीज व वजाबाकी)	<p>समच्छेद व भिन्नछेद अपूर्णाक येथे क्लिक करा</p> <p>अपूर्णाकांचा लहान मोठेपणा येथे क्लिक करा</p> <p>अपूर्णाकांची तुलना येथे क्लिक करा</p> <p>समच्छेद अपूर्णाकाची बेरीज येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> एका कृतीपत्रिकेवर साधारण 10 अपूर्णाक लिहावेत. यातील काही अपूर्णाकाचा छेद समान असावा. विद्यार्थ्यांना या सर्व अपूर्णाकांचे वाचन करण्यास सांगावे. विद्यार्थ्यांना या अपूर्णाकामध्ये छेदावरून नेमके काय निरीक्षण दिसले? ते विचारावे. नंतर ज्या अपूर्णाकात एकसारखा (समान) छेद दिसत आहे ते अपूर्णाक पुन्हा लिहिण्यास सांगावे. या नंतर समच्छेद अपूर्णाक व्याख्या सांगावी. <p>समच्छेद अपूर्णाक व्याख्या – ज्या अपूर्णाकाचे छेद समान असतात, त्या अपूर्णाकाना समच्छेद अपूर्णाक म्हणतात. (2/6, 4/6, 5/6)</p> <p>(पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 23)</p> <ul style="list-style-type: none"> कोणतेही दोन समच्छेद अपूर्णाक प्रत्यक्ष पट्टीवर रंगवून दाखवावे. (अपूर्णाकाचे मूर्त रूप) रंगविलेल्या भागांवरून लहान मोठा अपूर्णाक ओळखण्याचा सराव द्यावा. नंतर नियम सांगावा. <p>समच्छेद अपूर्णाक लहान मोठेपणा नियम – समच्छेद अपूर्णाकामध्ये, ज्या अपूर्णाकाचा अंश मोठा तो अपूर्णाक मोठा असतो.</p> <p>(पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 24)</p> <ul style="list-style-type: none"> समच्छेद अपूर्णाक बेरीज व वजाबाकी करत असताना आकृती काढण्यास सांगून बेरीज

				<p>वजाबाकी करण्याचा सराव अधिक घावा. नंतर नियम सांगावा.</p> <p>समच्छेद अपूर्णाक बेरीज नियम –समच्छेद अपूर्णाकाची बेरीज करताना अपूर्णाकाच्या नशाची बेरीज करतात. त्या अपूर्णाकाचा छेद बेरजेच्या छेदस्थानी तसाच लिहितात.</p> <p>समच्छेद अपूर्णाक वजाबाकी नियम – दोन समच्छेद अपूर्णाकाची वजाबाकी करताना त्या अपूर्णाकाच्या अंशाची वजाबाकी अंशस्थानी लिहून छेदस्थानी दिलेल्या अपूर्णाकाचा छेद तसाच लिहितात. (पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 26, 27)</p>
3	05.71.03 दिलेल्या अपूर्णाकाचा अर्थ जाणून घेतात.	अपूर्णक (भिन्नछेद अपूर्णाक ओळख व तुलना)	<p>समच्छेद व भिन्नछेद अपूर्णाक येथे क्लिक करा</p> <p>समच्छेद अपूर्णाकात रूपांतर येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> एका कृतीपत्रिकेवर साधारण 10 अपूर्णाक लिहावेत. यातील काही अपूर्णाकाचा छेद समान तर उर्वरित अपूर्णाकाचे छेद वेगवेगळे असावेत. विद्यार्थ्यांना या सर्व अपूर्णाकांचे वाचन करण्यास सांगावे. विद्यार्थ्यांना या अपूर्णाकामध्ये छेदावरून नेमके काय निरीक्षण दिसले? ते विचारावे. नंतरच्या अपूर्णाकाचे छेद भिन्न दिसत आहेत ते अपूर्णाक पुन्हा लिहिण्यास सांगावे. या नंतर भिन्नछेद अपूर्णाक व्याख्या सांगावी. <p>व्याख्या– ज्या अपूर्णाकाचे छेद भिन्न असतात, त्या अपूर्णाकाना भिन्नछेद अपूर्णाक म्हणतात. (2/4 , 6/7 , 10/11) (पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 23)</p> <ul style="list-style-type: none"> कोणतेही दोन भिन्नछेद अपूर्णाक रूपांतरीतकरण्याची म्हणजेच छेद समान करण्याची प्रक्रिया लक्षात आणून घावी. समान छेद झाल्यावर त्या अपूर्णाकाचे मूर्त रूप दाखवावे. रंगविलेल्या भागांवरून लहान मोठा अपूर्णाक ओळखण्याचा सराव घावा. नंतर नियम सांगावा. <p>भिन्नछेद अपूर्णाक लहान मोठेपणा नियम –</p>

				<p>समान अंश असलेल्या अपूर्णाकामध्ये ज्या अपूर्णाकाचा छेद मोठा असतो, तो अपूर्णाक लहान असतो.</p> <p>अपूर्णाकाचे छेद भिन्न असतील तर त्यांचे समान छेद असणारे सममूल्य अपूर्णाक तयार करून अपूर्णाकाचा लहान मोठेपणा अंशावरून ठरवता येतो.</p> <p>(पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 23, 24,25, 26)</p>
4	05.71.03 दिलेल्या अपूर्णाकाचा अर्थ जाणून घेतात.	अपूर्णाक (भिन्नछेद अपूर्णाक बेरीज व वजाबाकी)	भिन्नछेद अपूर्णाकाची बेरीज व वजाबाकी येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> भिन्नछेद अपूर्णाकबेरीज व वजाबाकी करत असताना आकृती काढण्यास सांगावी. तसेच छेद समान करून बेरीज वजाबाकी करणे सुलभ आहे, हे लक्षात आणून घ्यावे. बेरीज वजाबाकी करण्याचा सराव अधिक घ्यावा. (पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 28, 29)
	05.71.03 दिलेल्या अपूर्णाकाचा अर्थ जाणून घेतात. समूहाचा भाग दर्शवणारी संख्या शोधतात.	अपूर्णाक (समूहाच्या संदर्भात अपूर्णाक व पट)	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> दिलेल्या उदाहरणाचे सावकाश वाचन करण्यास सांगावे. त्याचा अर्थबोध होईल अशा पद्धतीने वाचन करावे. सुरुवातीला लहान समूहाच्या उदाहरणांचा सराव घ्यावा. दिलेले उदाहरण चित्ररूपात मांडावे.दिलेल्याअपूर्णाकाचा अर्थ समजून घेण्याचा सराव घ्यावा. जसे- 12 चेंडूंच्या समूहाचा $\frac{1}{2}$ म्हणजेच 12 चेंडूंचे अर्धे / निम्मे किती होतील? 6 चेंडू. <p>(पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 30)</p>
	05.71.03 दिलेल्या अपूर्णाकाचा	अपूर्णाक (पूर्णाकयुक्त	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> प्रथम आकृती किंवा चित्राद्वारे पूर्णाकयुक्त अपूर्णाकाचा संबोध लक्षात आणून घ्यावा. नंतर नियम सांगावा.

अर्थ जाणून घेतात. समूहाचा भाग दर्शवणारी संख्या शोधतात.	अपूर्णांक ओळख)		पूर्णांकयुक्त अपूर्णांक व अंशाधिक अपूर्णांक – ज्या अपूर्णांकाचा अंश त्याच्या छेदपेक्षा मोठा असेल, त्याला अंशाधिक अपूर्णांक असे म्हणतात. अंशाधिक अपूर्णांकाचे रूपांतर पूर्णांकयुक्त अपूर्णांकात करता येते. (पाठ्यपुस्तक संदर्भ क्रमांक 31)
--	-----------------	--	---

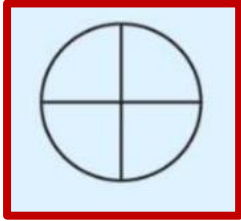
घटकावर आधारित चाचणी

घटकाचे नाव :- अपूर्णांक

एकूण गुण :- 15

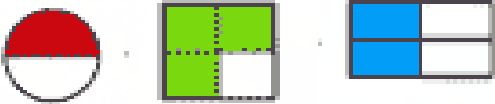
प्र. 1) पुढील आकृतीचा अर्धा म्हणजेच $1/2$ भाग रंगवून दाखवा.

गुण 2

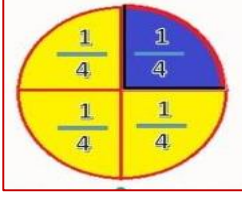
प्र. 2) आकृती बघ. अपूर्णांक ओळख.

गुण 3

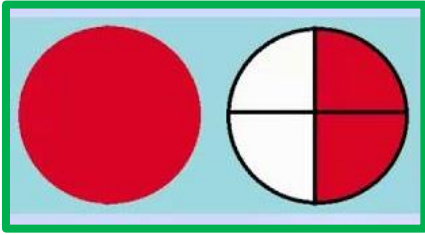
प्र. 3) दिलेल्या आकृतीत एकूण किती पाव भाग झाले आहेत?

गुण 2

प्र. 4) एक पूर्ण भाकरी आणि अर्धी भाकरी . हे अपूर्णाकात कसे लिहिता येईल? गुण 2

प्र. 5) आकृती पहा आणि तयार होणारा अपूर्णाक अंकात – अक्षरात लिही. गुण 2

प्र. 6) पूर्णाकयुक्त अपूर्णाकाचे वाचन कसे करतात ते अक्षरात लिही.

गुण 4

$$5 \frac{3}{4}$$

$$22 \frac{4}{8}$$

इयत्ता – पाचवी

विषय – परिसर अभ्यास १

महिना	आठवडा	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
जून	1 जुलै ते 15 जुलै	कृतिपत्रिका क्रमांक 1 ते 8				
		चाचणी 1				
जुलै	16 जुलै ते 30 जुलै	कृतिपत्रिका क्रमांक 9 ते 14				
		चाचणी 2				
	31 जुलै ते 14 ऑगस्ट	कृतिपत्रिका क्रमांक 15 ते 24				
		चाचणी 3 (संपूर्ण सेतू अभ्यासक्रमावर आधारित)				
ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	खगोलीय वस्तू	05.95A.06	https://bit.ly/3dmCPwI	खगोलीय वस्तूंची यादी वहीमध्ये लिहा. रात्रीच्या वेळी आपण पाहिलेल्या आकाशाचे सुंदर चित्र काढा.
ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	तारे , ग्रह	05.95A.06	https://bit.ly/3w5CaFX	रात्रीच्या वेळी आकाश निरीक्षण करा. खगोलीय वस्तूंचे रंग, आकार, लुकलुकणे आदी बदलांच्या नोंदी वहीमध्ये घ्या.
ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	सूर्यमाला	05.95A.06 05.95A.08	https://bit.ly/3qtojYW	सूर्यमालेचे चित्र काढा. सूर्यापासून अंतरानुसार ग्रहांची अचूक यादी बनवा. सर्वात लांब व सर्वात जवळच्या ग्रहांची नोंद वहीमध्ये घ्या.
ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	उपग्रह , लघुग्रह , बटुग्रह	05.95A.06 05.95A.08	https://bit.ly/3qwJrZJ	उपग्रह, लघुग्रह व बटुग्रह यांची यादी करा.
ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	गुरुत्वाकर्षण	05.95A.06 05.95A.08	https://bit.ly/3x18QSh	पुढील गोष्टी कोणत्या दिशेने पडतात ते निरीक्षण करा. 1. पाउस 2. झाडांची पाने 3. वर फेकलेली वस्तू

ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	भारतीय अवकाश मोहीम	05.95A.06 05.95A.08	https://bit.ly/2U57bN5	चंद्रयान व मंगलयान याबद्दल इंटरनेट वर माहिती मिळवा व वहीमध्ये लिहा .	
ऑगस्ट	3	1. आपली पृथ्वी आपली सूर्यमाला	घटक चाचणी	प्र.1 सूर्यमालेतील ग्रहांची क्रमाने नावे लिहा. प्र.2 खालीलपैकी खगोलीय वस्तूंना वर्तुळ करा. चंद्र, दगड, सूर्य, पृथ्वी, तारे, ग्रह, झाडे, प्राणी प्र.3 भारतीय अवकाश संशोधन संस्थेमार्फत अवकाशात सोडलेली दोन याने कोणती? प्र.4 राकेश शर्मा याने अवकाशातून भारताकडे पाहताना भारतीयांना कोणता संदेश पाठवला? प्र.5 ओळखा पाहू, मी कोण? मी सर्वांना खाली खेचतो, पण स्वतः कधी वर जात नाही. प्र.6 अवकाश कशाला म्हणतात? प्र.7 पृष्ठ क्र.2 वरील सूर्यमालेच्या चित्राचे निरीक्षण करा. उत्तरे लिहा. 1. सूर्यापासून सर्वात जवळचा ग्रह कोणता? 2. पृथ्वी व बुध यांच्या दरम्यानचा ग्रह कोणता?			
ऑगस्ट	4	2. पृथ्वीचे फिरणे	पृथ्वीचे परिवलन, पृथ्वीवरील दिन व रात्र	05.95A.06	https://bit.ly/3xWTONG	1. घरी भोवरा असेल तर तो फिरवा. निरीक्षण करा. 2. एक मेणबत्ती पेटवून त्या समोर चेंडू किंवा गोल वस्तू पकडा. मेणबत्ती म्हणजे सूर्य आहे असे समजून चेंडू गोल फिरवा. कोणत्या भागावर उजेड पडतो आणि कोणत्या भागावर उजेड पडत नाही याचे निरीक्षण करा.	
ऑगस्ट	4	2. पृथ्वीचे फिरणे	सूर्योदय व सूर्यास्त, वर्ष	05.95A.06	https://bit.ly/3gZV90v	1. सकाळी व सायंकाळी घराच्या छतावरून अथवा अंगणातून सूर्यास्त व सूर्योदय याचे निरीक्षण करा. 2. घरातील दिनदर्शिका घेऊन वर्षातील महिन्यांची नावे लिहा. प्रत्येक महिन्यातील दिवसांची यादी बनवून वर्षातील एकूण दिवस काढा.	
ऑगस्ट	4	2. पृथ्वीचे फिरणे	चंद्राच्या कला	05.95A.06	https://bit.ly/3x1XbCZ	पौर्णिमेपासून अमावास्येपर्यंत चंद्र निरीक्षण करा. चंद्राच्या कलांचे निरीक्षण करा. पौर्णिमे पासून अमावास्येपर्यंत कोणत्या तिथी आहेत ते दिनदर्शिकेत	

						पहा व वहीमध्ये लिहा.	
ऑगस्ट	4	2. पृथ्वीचे फिरणे	घटक चाचणी	प्र.1 आदेशला त्याच्या आजोबांना घेऊन महाबळेश्वरला जायचे आहे. आजोबांना थंडीचा त्रास होतो, तर त्याने कोणत्या कालावधीत जावे, असे तुम्हांला वाटते? प्र.2 पृथ्वीवरील काल्पनिक वर्तुळामुळे होणाऱ्या पृथ्वीच्या दोन समान भागांना काय म्हणतात? प्र.3 लीपवर्षातील फेब्रुवारी महिना 29 दिवसांचा का असतो? प्र.4 ऋतुचक्र क्रम पूर्ण करा. वसंत, ग्रीष्म, -----, -----, -----, ----- प्र.5 परिवलन करणाऱ्या कोणत्या वस्तू आहेत, ते लिहा. प्र.6 शुक्लपक्ष व कृष्णपक्ष यातील फरक स्पष्ट करा.			
ऑगस्ट	4	2. पृथ्वीचे फिरणे	स्वाध्याय 1		https://bit.ly/2TZjcUz		
ऑगस्ट	4	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	पृथ्वीची आवरणे	05.95A.06	https://bit.ly/35VC4WT	तुम्हाला पाणी कोठून मिळते ? तुमचे घर कोणत्या आधारावर बांधलेले आहे? तुम्हाला श्वसन करण्यासाठी कशाची गरज असते ? या प्रश्नांची उत्तरे वहीमध्ये लिहा.	
ऑगस्ट	5	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	विविध भूरूपे , शिलावरण	05.95A.06	https://bit.ly/2UEF6fL	पर्वत, डोंगर, दरी, खिंड, मैदान इत्यादी भूरूपांची चित्रे काढा.	
ऑगस्ट	5	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	जलावरण	05.95A.06	https://bit.ly/35WhLIV	1.पृथ्वीवर पाण्याचे साठे कोणकोणत्या स्वरूपात आढळतात त्यांची यादी करा. 2.सर्वात मोठा पाण्याचा स्रोत कोणता ते वहीमध्ये लिहा. 3.तुमच्या गावाजवळ नदी असेल तर त्या नदीचे नाव लिहा. 4.पृथ्वीवरील महासागरांची नावे लिहा.	
सप्टेंबर	1	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	वातावरण	05.95A.06	https://bit.ly/3xORDbR	पृथ्वीच्या वातावरणाचे विविध थर कोणते? यादी करा.	
सप्टेंबर	1	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	जलचक्र	05.95A.06	https://bit.ly/3gXQqfS	जलचक्राची आकृती वहीमध्ये काढा.	

सप्टेंबर	2	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	जीवावरण	05.95A.06	https://bit.ly/2UFpN6B	जमिनीवर, पाण्यात आणि हवेत आढळणाऱ्या सर्व वनस्पती व प्राण्यांची यादी बनवा. जास्तीत जास्त नावे आठवून शक्य तेवढी मोठी यादी करा. त्यापैकी प्रत्येकी पाच वनस्पती व प्राण्यांची माहिती वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	घटक चाचणी			<p>प्रश्न 1. तुमच्या परिसरातील जलरूपे व भूरूपे यांची यादी बनवा.</p> <p>प्रश्न 2. गिर्यारोहक उंच पर्वतावर चढताना बहुतांश वेळा सोबत ऑक्सिजन सिलिंडर घेऊन जातात. त्याचे कारण काय असेल ?</p> <p>प्रश्न 3. हिमनदी कशी तयार होते?</p> <p>प्रश्न 4. हवामानाशी संबंध असलेल्या सर्व घटना तपांबरातच का होतात?</p> <p>प्रश्न 5. आपल्या दैनंदिन जीवनात सूक्ष्मजीव महत्वाचे का आहेत ते उदाहरणासह सांगा .</p> <p>प्रश्न 6. समुद्रातून आपल्याला कोणकोणते अन्न मिळते ?</p> <p>प्रश्न 7. जीवावरण कशास म्हणतात?</p> <p>प्रश्न 8. जलचक्र प्रक्रिया आकृतीद्वारे दाखवा.</p>
सप्टेंबर	2	3. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	स्वाध्याय 2		https://bit.ly/3xvtvNO	
सप्टेंबर	3	4. पर्यावरणाचे संतुलन	सजीवांचे निरीक्षण	05.95A.06	https://bit.ly/3gYfm6Q	आपल्या आजूबाजूला असलेल्या सजीवांचे निरीक्षण करा. त्यांची चित्रे काढून त्यांचा आकार, रंग याबाबत आपली निरीक्षणे नोंदवा.
सप्टेंबर	3	4. पर्यावरणाचे संतुलन	पर्यावरण	05.95A.06	https://bit.ly/3hfDh0s	तुमच्या घराजवळच्या सजीव व निर्जीव वस्तूंची यादी बनवा. परिसरातील सर्व घटक एकमेकांवर कसे अवलंबून आहेत ते वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	4	4. पर्यावरणाचे संतुलन	अन्नसाखळी	05.95A.06	https://bit.ly/3jkVVXq	नाकतोडा गवत खातो, नाकतोड्याला पक्षी खातात. ही साखळी दाखविणारे चित्र काढा.
सप्टेंबर	4	4. पर्यावरणाचे संतुलन	पर्यावरणाचे संतुलन	05.95A.06	https://bit.ly/3x0ROE3	जलचक्र, वायुचक्र, अन्नजाळे, आदींच्या आकृत्या काढा.

सप्टेंबर	4	4. पर्यावरणाचे संतुलन	घटक चाचणी	<p>प्रश्न 1. तुमच्या घराच्या अवती भोवती दिसणाऱ्या सजीवांची यादी करा. त्यांचे आकार, रंग, आवाज आदींचे निरीक्षण करा आणि ते वहीत नोंदवा.</p> <p>प्रश्न 2. शेतातील उंदरांना सापांनी खाल्ले नसते तर काय झाले असते ?</p> <p>प्रश्न 3. मोठ्या प्रमाणात वृक्षतोड झाली तर आपल्याला भविष्यात कोणत्या समस्यांना तोंड द्यावे लागेल ?</p> <p>प्रश्न 4. घराच्या आजूबाजूला पावसाचे पाणी जमा होत असेल तर तुम्ही काय कराल ?</p> <p>प्रश्न 5. कीटकनाशके न वापरता धान्यातील किडे घालवायचे असतील तर तुम्ही आईला कोणता उपाय सुचवाल ?</p> <p>प्रश्न 6. गवत, नाकतोडा व पक्षी या अन्नसाखळीतील पक्षी कमी झाले तर त्याचा परिणाम काय होईल?</p> <p>प्रश्न 7. तुमच्या परिसरातील अन्नसाखळीचे निरीक्षण करा व एक अन्नसाखळी लिहा.</p> <p>-----,-----,-----,-----,-----</p>		
सप्टेंबर	4	4. पर्यावरणाचे संतुलन	स्वाध्याय 3	https://bit.ly/3IH8cGM		
सप्टेंबर	5	कुटुंबातील मुल्ये	निर्णय घेण्यात सहभाग	05.95A.06	https://bit.ly/3h9acUE	तुमच्या घरी सर्वांनी मिळून निर्णय घेतल्यास काय फायदा होईल ते लिहा.
सप्टेंबर	5	5.कुटुंबातील मुल्ये	प्रामाणिकपणा	05.95A.06	https://bit.ly/3h7dEyW	प्रामाणिकपणा दर्शविणारा वर्गातील तुम्हाला आठवणारा एखादा प्रसंग लिहा. खोटे बोलल्यास कोणते परिणाम होतील असे तुम्हाला वाटते ते लिहा.
ऑक्टोबर	1	5.कुटुंबातील मुल्ये	सहिष्णू वृत्ती	05.95A.06	https://bit.ly/3gYuvVG	मागील पंधरा दिवसांत तुम्ही कोणाकोणाची आज्ञा पाळली ते लिहा. दुसऱ्यांचे मत ऐकून घेणे का आवश्यक आहे ते लिहा.
ऑक्टोबर	1	5.कुटुंबातील मुल्ये	स्त्री पुरुष समानता	05.95A.06	https://bit.ly/3y5I7FL	स्त्री पुरुष समान असतात या विषयावर घोषवाक्य तयार करा. किमान दहा घोषवाक्ये वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	2	5.कुटुंबातील मूल्ये	समारोप	05.95A.06	https://bit.ly/3diPEYu	सहिष्णुता व स्त्री पुरुष समानता या मूल्यांशी संबंधित समाज सुधारकांच्या कथा इंटरनेट वर मिळवा व वाचा.
ऑक्टोबर	2	5.कुटुंबातील मूल्ये	घटक चाचणी	<p>प्रश्न 1. आपल्या कुटुंबातील सर्वजण एकत्र आल्यावर कोणकोणते विचार व मते साधारण जुळतात सविस्तर</p>		

				<p>लिहा.</p> <p>प्रश्न 2. पाठात कोणकोणती मूल्ये आलेली आहेत त्यांची यादी तयार करा.</p> <p>प्रश्न 3. तुम्ही घरातील कोणत्या छोट्या-मोठ्या निर्णयामध्ये सहभागी होता त्यांची यादी बनवा.</p> <p>प्रश्न 4. प्रसंग वाचा व त्यातील कोणाचे वागणे प्रामाणिकपणाचे आहे ते लिहा.</p> <p>1. आराध्याने आरव कडून वाचनासाठी पुस्तक मागितले ते वाचून झाल्यावर सुस्थितीत परत केले.</p> <p>2. राकेश घरी जातांना ठेच लागून पडला, घरी गेल्यावर आईला सांगताना मीनाने पाडले म्हणून सांगितले.</p> <p>3. राजूने डब्यातून चोरून साखर खाल्ली, मात्र आईने विचारल्यावर राखीने खाल्ली म्हणून सांगितले.</p> <p>प्रश्न 5. मूल्यांवर आधारित घोषवाक्ये तयार करा.</p> <p>प्रश्न 6. तुमच्या मित्र किंवा मैत्रिणीला कोणकोणत्या बाबतीत मदत करता ते लिहा.</p>		
ऑक्टोबर	3	6.नियम सर्वांसाठी	प्रस्तावना	05.95A.09	https://bit.ly/3AfKSoG	वाहतुकीचे नियम कोणते आहेत? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	4	6.नियम सर्वांसाठी	समाजासाठी	05.95A.09	https://bit.ly/3gY7vWP	काळानुरूप बदल करण्यात आलेले दोन नियम लिहा.
ऑक्टोबर	5	6.नियम सर्वांसाठी	असणाऱ्या नियमात होणारे बदल	05.95A.09	https://bit.ly/3w0zqK4	
ऑक्टोबर	5	6.नियम सर्वांसाठी	नियम व अटी	05.95A.09	https://bit.ly/3w0KCqa	नियम का तयार करावे लागतात? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.

इयत्ता : पाचवी : २०२१

(संबंधित इयत्तेचे पाठ्यपुस्तक pdf लिंक)

<https://diksha.gov.in/get/dial/DCNGUI>

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
आपण असे घडलो (परिसर अभ्यास भाग- २)	ऑगस्ट- तिसरा व चौथा आठवडा	१.इतिहास म्हणजे काय?	05.95B.02 भूतकाळातील व वर्तमानकाळातील चालीरीती, प्रथा ,तंत्रे यांच्यातील बदलांचा नाणी, चित्रे स्मारके वस्तुसंग्रहालये इत्यादी तसेच ज्येष्ठांशी संवाद यामधून मागोवा घेतात.	(इतिहास प्रस्तावना) https://bit.ly/2UgKDpW (इतिहासाची शास्त्रीय पद्धती) https://bit.ly/2XB6vvyo (इतिहास आणि आपण) https://bit.ly/3cCCi6f (भूतकाळ आणि भविष्यकाळ) https://bit.ly/3dGnTHv	परिसर अभ्यास भाग 2 मधील पाठ क्रमांक 1 इतिहास म्हणजे काय? याचे वाचन करण्यास सांगणे. पाठातील घटक क्रमांक १.१ इतिहास :भूतकाळातील घटनांचे ज्ञान करून देणारे शास्त्र याविषयी प्रस्तावना ऐकण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे पाठातील घटक क्रमांक १.२ इतिहासाची शास्त्रीय पद्धती याविषयी माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. पाठातील घटक क्रमांक १.३ इतिहास आणि आपण याविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. घटक क्रमांक १.४ भूतकाळ आणि भविष्यकाळ या घटकाबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे. पुरातत्व बदल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.

				<p>(पुरातत्व) https://bit.ly/37hylxz</p> <p>सराव(Interactive) https://bit.ly/2z9rXkx</p>	<p>प्रश्नोत्तरे सरावासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून सराव करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती पान क्रमांक 2 वरील इतिहासातील भांडी,ताम्रपट,ग्रंथ व हस्तलिखिते,नाणी या चित्रांचे निरीक्षण करण्यास सांगणे. गावातील ऐतिहासिक वास्तू, मंदिरे,धार्मिक स्थळे यांची माहिती पालकांच्या मदतीने घेण्यास सांगणे.</p> <p>गावातील पारंपरिक चालीरीती व प्रथा पालकांच्या मदतीने जाणून घेण्यास सांगणे.</p>
सप्टेंबर-पहिला व दुसरा आठवडा	२.इतिहास आणि कालसंकल्पना			<p>(काळाची विभागणी आणि कालरेषा) https://bit.ly/3gU3XmF</p> <p>(इसवी सनाचा काळ व इसवी सनापूर्वीचा काळ) https://bit.ly/3h6CONx</p> <p>(कालगणना आणि कालगणनेच्या पद्धती) https://bit.ly/3eZlyYG</p> <p>(इतिहासाची कालविभागणी) https://bit.ly/3h2Eo2y</p> <p>(कालमापनाच्या वैज्ञानिक</p>	<p>पाठ क्रमांक 2 -इतिहास आणि कालसंकल्पना हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>पाठातील घटक क्रमांक 1 काळाची विभागणी आणि कालरेषा यासंबंधी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक 2 इसवी सनाचा काळ व इसवी सनापूर्वीचा काळ याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक 3 कालगणना आणि कालगणनेच्या पद्धती याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p>

				<p>पद्धती आणि कालनिश्चिती) https://bit.ly/30gvNUi</p> <p>(काळाची विभागणी आणि कालरेषा) सराव https://bit.ly/30qMIDN</p>	<p>घटक क्रमांक 4 इतिहासाची कालविभागांनी याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक 5 कालमापनाच्या वैज्ञानिक पद्धती आणि कालनिश्चिती याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>पाठतील आलेल्या विविध संकल्पनेचा सराव करण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून प्रश्नोत्तराचा सराव करण्यास सांगणे.</p> <p>स्वतःची जन्मापासून अन्तापर्यंतच्या महत्वपूर्ण घटनांची कालरेषा तयार करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठ्यपुस्तक पान क्रमांक 10 वरील दिलेल्या मासिक नियोजनानुसार स्वतःचे ऑगस्ट महिन्याचे नियोजन तयार करण्यास सांगणे.</p>
सप्टेंबर- तिसरा व चौथा आठवडा	३.पृथ्वीवरील सजीव		<p>(प्रस्तावना व पृथ्वीची उत्पत्ती) https://bit.ly/3cFLcjg</p> <p>(पृथ्वीवरील प्राणिसृष्टी) https://bit.ly/2YdCe82</p> <p>(पृथ्वीवरील सजीव सृष्टी-सराव)</p>	<p>पाठ क्रमांक 3-पृथ्वीवरील सजीव हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>पाठ क्रमांक 3 पृथ्वीवरील सजीव मधील घटक क्रमांक ३.१ पृथ्वीची उत्पत्ती व घटक क्रमांक ३.२ पृथ्वीवरील सजीवांची निर्मिती याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक ३.३ पृथ्वीवरील सजीवसृष्टी या बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p>	

				https://bit.ly/3eWRn49	<p>पृथ्वीवरील सजीव सृष्टी या पाठातील प्रश्नोत्तराचा सराव करण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून सराव करण्यास सांगणे.</p> <p>उपक्रम विविध आकाराच्या चेंडूच्या साहाय्याने सूर्यमालाची प्रतिकृती तयार करण्यास सांगणे.</p> <p>तुमच्या परिसरातील प्राण्यांची यादी करण्यास सांगणे.</p>
ऑक्टोबर- पहिला आठवडा महिना	४.उत्क्रांती	05.95B.04 मानवाच्या उत्क्रांतीचे टप्पे सांगतात.	<p>(उत्क्रांतीची संकल्पना) https://bit.ly/3dDWia7</p> <p>(उत्क्रांतीची गोष्ट) https://bit.ly/30qMXib (प्राण्यांच्या उत्क्रांतीचे टप्पे) https://bit.ly/3dDWnKX (पृष्ठवंशीय प्राण्यांचे प्रकार) https://bit.ly/2Y6Vcgn</p> <p>(उत्क्रांती-सराव) https://bit.ly/3dQPExn</p>	<p>पाठ क्रमांक 4 उत्क्रांती हा वाचण्यास सांगणे.</p> <p>पाठातील घटक क्रमांक ४.१ उत्क्रांतीची संकल्पना याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून माहिती जाणून घेण्यास सांगणे.</p> <p>उत्क्रांतीची गोष्ट समजण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून माहिती जाणून घेण्यास सांगणे.</p> <p>४.२ प्राण्यांच्या उत्क्रांतीचे टप्पे जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>पृष्ठवंशीय प्राण्यांचे प्रकार माहिती करून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>पाठातील विविध घटकांवर आधारित प्रश्नोत्तराच्या सरावासाठी दिलेल्या लिंक ला क्लिक करून सराव करण्यास सांगणे.</p>	

					<p>कृती</p> <p>पृष्ठवंशीय व अपृष्ठवंशीय, जलचर, उभयचर, पक्षीवर्ग, सरपटणारे, सस्तन प्राणी यांची चित्रे जमा करून तक्ता तयार करण्यास सांगणे.</p> <p>डायनोसॉरचे चित्र वहीत काढण्यास सांगणे.</p>
ऑक्टोबर दुसरा व तिसरा आठवडा आठवडा	५. मानवाची वाटचाल	05.95B.05 आदिमानव ते आधुनिक मानव यांच्या विकासातील घटना माहित करून घेतात.	<p>(कुशल मानव ते आधुनिक मानव) https://bit.ly/2A0E1Fo</p> <p>(ताठ कण्याचा मानव) https://bit.ly/3cEF5vV</p> <p>(शक्तिमान मानव) https://bit.ly/30gbFRV</p> <p>(बुद्धिमान मानव) https://bit.ly/30e2hhV</p> <p>(प्रगत बुद्धीचा मानव आणि संस्कृती) https://bit.ly/37aGhWv</p> <p>(माणसाच्या प्रगतीचा तुलनात्मक तक्ता)</p>	<p>पाठ क्रमांक 5-मानवाची वाटचाल वाचण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक ५.१ मधील कुशल मानवाबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक ५.१ मधील ताठ कण्याचा मानव याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक ५.१ मधील शक्तिमान मानव बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडीओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक ५.१ मधील बुद्धिमान मानव बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p> <p>घटक क्रमांक ५.२ प्रगत बुद्धीचा मानव आणि संस्कृती बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून व्हिडिओ पाहण्यास सांगणे.</p>	

				https://bit.ly/375r5di (मानवाची वाटचाल-सराव) https://bit.ly/3h0FCvq	मानवाच्या प्रगतीचा तुलनात्मक तक्ता पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करून पाहण्यास सांगणे. घटक क्रमांक 5 मानवाची वाटचाल या पाठातील प्रश्नोत्तराच्या सरावासाठी दिलेल्या लिंकला करून सराव करण्यास सांगणे. कृती मानवाच्या प्रगतीचा तुलनात्मक तक्ता वहीत तयार करण्यास सांगणे.
ऑक्टोबर –चौथा आठवडा				आकारिक व संकलित मूल्यमापन-प्रथम सत्र	

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

इयत्ता :- पाचवी

विषय :परिसर अभ्यास-2

गुण :-15

घटक :- 1.इतिहास म्हणजे काय ?

प्रश्न 1ला रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.

1. भूतकाळात घडलेल्या घटना समजून घेण्याच्या शास्त्राला-----
म्हणतात.
2. इतिहास केवळ ----- च्या आधारे लिहिल्या जात नाही.
3. इतिहासाच्या साधनांचे भौतिक ,लिखित आणि----- असे तीन प्रकार
असतात.
4. स्वातंत्र्य प्राप्ती ही घटना----- या कृतीचा परिणाम आहे.

प्रश्न 2 रा खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा

1. शास्त्रीय पद्धत म्हणजे काय ?
2. स्वातंत्र्य प्राप्ती ही घटना कोणत्या कृतीचा परिणाम आहे ?
3. इतिहासाच्या अभ्यासामुळे कोणती गोष्ट शक्य होते ?
4. इतिहासाच्या साधनांचे तीन मुख्य प्रकार कोणते आहेत ?
5. भारत देश कधी स्वतंत्र झाला ?
6. वर्षापूर्वी माझी आजी वारली या वाक्यात कोणता काळ सांगितलेला आहे ?
7. लिखित साधने यामध्ये कोणत्या साधनांचा समावेश होतो?

प्रश्न 3 रा पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा

1. इतिहास हे शास्त्र आहे असे का म्हटले जाते ?

घटक :- 2. इतिहास आणि कालसंकल्पना

प्रश्न 1ला रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.

1. आपण वापरतो ती दिनदर्शिका -----
----वर आधारलेले असते.
2. इसवी सणाची सुरुवात होण्यापूर्वीच्या काळाला-----असे
म्हटले जाते.
3. गौतम बुद्धांचा काळ ----- असा
लिहिला जातो.
4. ----- स्वयं प्रकाशीत आहे.

प्रश्न 2 रा प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

1. कालमापन करण्यासाठी कोणत्या वैज्ञानिक पद्धतीचा वापर केला जातो ?
2. इसवी सनाच्या पहिल्या शंभर वर्षांचा काळ कसा लिहिला जातो ?
3. पृथ्वीची स्वतःच्या आसाभोवती एक प्रदक्षिणा पूर्ण करण्यासाठी किती कालावधी लागतो ?
4. रात्र किती तासांची असते ?
5. पंधरवाडा किती दिवसांचा असतो ?
6. इसवी हा शब्द कोणत्या नावाशी संबंधित आहे ?
7. इसवी सनाच्या पहिल्या सहस्रकाच्या काळ कसा लिहिला जातो ?
8. भारतातील पारशी समाजातील काल करण्याच्या पद्धतीला काय म्हटले जाते?

प्रश्न 3 रा पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

1. काळाची एक रेखिक विभागणी म्हणजे काय ?

घटक :- 3.पृथ्वीवरील सजीव

प्रश्न 1ला पुढील चौकटीत लपलेल्या पाच ग्रहांची नावे शोधून त्याभोवती गोल करा.

र	वी	ळ	ग	मं
बु	न	टो	हू	रा
सू	ध	च्यू	प्लू	द्र
शु	क्र	र्य	प	चं
यु	रे	न	स	ने

प्रश्न 2 रा प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

1. एकपेशीय सजीव पाहण्यासाठी कशाची गरज असते ?
2. एकपेशीय सजीव कसे निर्माण झाले?
3. जलाशयाची निर्मिती होण्यासाठी किती वर्षे लागली असावीत असे मानले जाते ?
4. एकपेशीय सजीव सर्वप्रथम कोठे निर्माण झाले ?
5. प्राणी हालचाल का करतात ?
6. सजीव सृष्टीमध्ये कोणत्या दोन घटकांचा समावेश होतो ?
7. बहुपेशीय सजीव कोणत्या सजीवापासून तयार झाले?

प्रश्न 3 रा खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा

1. सूर्य आणि सूर्याभोवती फिरणारे ग्रह कसे निर्माण झाले ?

घटक :- 4. उत्क्रांती

प्रश्न 1ला रिकाम्या जागी कंसातील योग्य पर्याय लिहा.

1. उत्क्रांतीची संकल्पना पहिल्यांदा -----या शास्त्रज्ञाने मांडली
(चार्ल्स डार्विन ,विलार्ड लीबी ,लुई लिकी)
2. पृष्ठवंशीय प्राण्यांच्या वर्गातील सर्वाधिक उत्क्रांत टप्पा म्हणजे -----प्राणी
होय
(जलचर, उभयचर, सस्तन)
3. मानवसदृश्य वानर म्हणजे मानवाशी साम्य असणारा वानर. यालाच -----
म्हणतात
(.माकड. काळे वानर. एप वानर.)
4. सजीव सृष्टीची निर्मितीची सुरुवात आदिजीव या ----- सजीवापसून
झाली.
(एकपेशीय ,बहुपेशीय ,अनेकपेशीय)

प्रश्न 2 रा प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

1. उभयचर प्राणी या वर्गात मोडणारे दोन प्राण्यांची नावे लिहा ?
2. आदी मानवाची प्रजाती सर्वप्रथम कोठे अस्तित्वात आली ?
3. उत्क्रांती म्हणजे काय ?
4. डायनासोर च्या प्रजाती नष्ट होण्याचे कारण काय असावे असे मानले जाते ?
5. अपृष्ठवंशीय सजीव म्हणजे कोणते सजीव ?
6. पृष्ठवंशीय सजीव म्हणजे कोणते सजीव ?
7. उभयचर म्हणजे कोणते सजीव ?

प्रश्न 3 रा खालील प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा

1. सस्तन प्राण्याबद्दल थोडक्यात माहिती लिहा

घटक :- 5.मानवाची वाचाल

प्रश्न 1ला रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा.

1. लॅटिन भाषेत -----या शब्दाचा अर्थ आहे मानव.
2. शक्तिमान मानव प्रामुख्याने -----मध्ये वस्ती करत होता.
3. हातांचा कुशलतेने वापर करणारा मानव म्हणजे -----होय.
4. शक्तिमान मानवापेक्षा अधिक प्रगत असणाऱ्या मानवास ----- या नावाने ओळखले जाते.

प्रश्न 2 रा प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

1. हात कुऱ्हाड कोणी बनवली ?
2. आनुवंशिकता म्हणजे काय ?
3. प्रगत बुद्धीचा मानव असे नाव मानवाला केव्हा प्राप्त झाले ?
4. प्रगत बुद्धीचा मानव याला दुसरे कोणते नाव आहे ?
5. बुद्धिमान मानव असे कोणत्या मानवाला संबोधले जाते?
6. बुद्धिमान मानवाला युरोपमध्ये कोणत्या नावाने ओळखले जाते ?
7. कुशल मानवाची कुशल मानव अस्तित्वात असल्याचे पुरावे कोणत्या देशात मिळालेली आहे ?

प्रश्न 3 रा पुढील विधानांची उत्तरे लिहा.

1. शक्तिमान मानवाचे अस्तित्व संपुष्टात आले ?

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

सामजिक शास्त्र विभाग

इयत्ता : ५ वी माहे : ऑगस्ट, २०२१

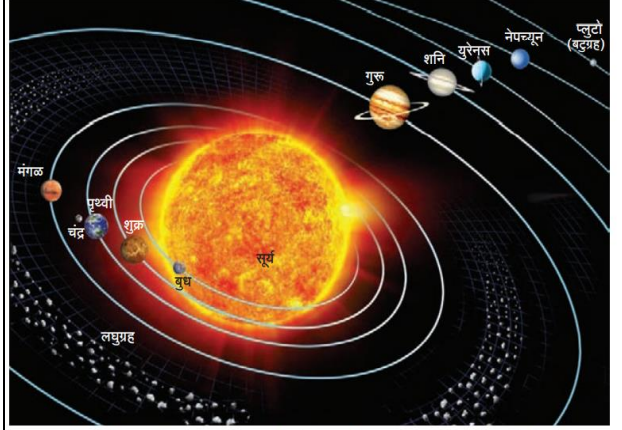
इयत्ता ५ वी ला परिसर अभ्यास या विषयाच्या एका आठवड्यात १२ तासिका आहेत. त्या अर्थी परिसर अभ्यास भाग – १ करिता एका आठवड्यास ०६ तासिका आहेत.

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
परिसर अभ्यास भाग – १	इयत्ता ४थी – परिसर अभ्यास	पूर्व तयारी (इयत्ता ४थी – परिसर अभ्यास भाग – १ पाठ १३. दिशा व नकाशा)	आठवडा तिसरा	https://tinyurl.com/ycpdgdju प्रत्यक्ष अनुभव	<p>पहिल्या तीन तासिका – सूर्य उगवताना व मावळताना निरीक्षण करून स्वतःच्या घराच्या चारही दिशा निश्चित करा. त्यानंतर कागदाच्या वरच्या बाजूला उत्तर दिशा येईल या प्रकारे घराचा नकाशा कागदावर काढा.</p> <p>दुसऱ्या तीन तासिका – सलग तीन दिवस रोज सूर्योदय व सूर्यास्तच्या वेळ यांची नोंद करा. त्या आधारावर दिवस किती काळ व रात्र किती काळ सध्या आहे हे शोधा. त्यानंतर मे महिन्यात सूर्योदय व सूर्यास्त यांची वेळ कोणती होती? या बाबत आठवून, असे शक्य न झाल्यास घरातील वाडीलधारी मंडळी यांची मदत घेऊन मे महिना व जून महिना यातील दिवस व रात्रीचा कालावधी यातील तफावत शोधा. तसेच 'मे महिन्यातील दिवस व रात्र तसेच जून महिन्यातील दिवस व रात्र यातील जाणवणारा</p>

					फरक.' या बद्दल पाच निरीक्षणे नोंदवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
	05.95A.06	पाठ १. आपली पृथ्वी - आपली सूर्यमाला	आठवडा चौथा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/yc luz87w https://tinyurl.com/yc 25tutl	पहिल्या तीन तासिका - दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

				<p>स्वाध्याय</p>	<p>चौथी व पाचवी तासिका - भारतीय अंतराळ मोहीम संबंधित शिक्षकांनी उपलब्ध करून दिलेल्या खालीलप्रमाणे बातमीचे वाचन करून भारतीय अंतराळ मोहिमांबाबत माहिती मिळवा. तसेच प्राप्त माहिती बाबत ९ ते १० ओळीत माहिती लिहा.</p> <p>वर्षअखेरपर्यंत निश्चित होतील 'गगनयान'चे अंतराळवीर</p> <p>नवी दिल्ली : भारताने आता आपल्या अंतराळयानातून आपले अंतराळवीर मोहिमेवर पाठवण्याची ज्य्यत तयारी सुरू केली आहे. 'गगनयान' मधून आठ दिवसांसाठी अंतराळ प्रवाससाठी जाणाऱ्या अंतराळवीरांची निवड यावर्षाच्या अखेरपर्यंत निश्चित होईल, त्यामध्ये महिला अंतराळवीरही असणार आहेत. सध्या 'गगनयान' मोहिमेसाठी हवाई शलातील दिग्गज पायलटांची ओळख केली जात आहे.</p> <p>या मोहिमेसाठी जे पायलट निवडले जातील त्यांना अनेक चाचण्या व खडतर प्रशिक्षणातून जावे लागेल; त्यानंतरच त्यांची अंतिम निवड होईल. अर्थातच भारताच्याच यानातून अंतराळत जाणारे पहिले अंतराळवीर बनण्याचा सन्मान मोठाच आहे.</p> <p>भारतीय हवाईदलाच्या एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दिलेल्या माहितीनुसार ही प्रक्रिया वर्षअखेरीस पूर्ण होईल. सरकार व 'इस्रो' ने डिसेंबर २०२१ किंवा जानेवारी २०२२ मध्ये 'गगनयान' मोहीम राबवण्याचे लक्ष्य ठेवले आहे. या मोहिमेसाठी तीन अंतराळवीर निवडले जाणार आहेत. त्यांची निवड मिलिट्री पायलट पुलमभूत केली जाईल.</p>
			<p>प्रत्यक्ष अनुभव</p>	<p>सहावी तासिका -सलग एक आठवडा चंद्र कलेचे निरीक्षण करून; त्याचे दुररोज चित्र काढा. त्या आधारावर आपली निरीक्षणे नोंदवा.</p>	

इयत्ता : ५ वी माहे : सप्टेंबर २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
परिसर अभ्यास भाग - १	05.95A.06	पाठ १. आपली पृथ्वी - आपली सूर्यमाला	आठवडा पहिला	स्वाध्याय	<p>पहिल्या दोन तासिका - पुस्तकातील पान क्र. ०२ वरील सूर्यमालेच्या आकृतीचे निरीक्षण करून पान क्र. ०३ वरील सांगा पाहू या प्रश्नांची उत्तरे द्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.</p>
	05.95A.06	पाठ २ पृथ्वीचे फिरणे		<p>दीक्षा APP</p> <p>https://tinyurl.com/y7nf4753</p>	<p>पुढच्या चार तासिका - दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा.</p> <p>अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.</p>

परिसर अभ्यास भाग - १	05.95A.06	पाठ २ पृथ्वीचे फिरणे	आठवडा दुसरा	स्वाध्याय	पहिली एक तासिका - माहे जुनच्या तिसऱ्या आठवड्यात चंद्र कलेचे निरीक्षण करून; त्याचे दसरोज काढलेले चित्र व पाठ्यपुस्तक पान क्र ०९ वर दिलेल्या चंद्राच्या विविध कला यांची सांगड घालून पाठ्यपुस्तक पान क्र ०८ वर दिलेल्या पौर्णिमा व अमावास्या तसेच चांद्रमास व तिथी याची माहिती वाचा. त्या आधारावर प्राप्त माहिती बाबत ९ ते १० ओळीत माहिती लिहा.
				प्रत्यक्ष अनुभव	दुसरी व तिसरी तासिका - चेंडू (शक्यतोवर मोठा) किंवा फुगा घेऊन त्यावर एका बाजूने प्रकाश येईल (उदा. खिडकीतून / दारातून / विद्युत दिवा/ विजेरी) अशी व्यवस्था करा. त्या चेंडूवर टिकली चिकटवा. ही टिकली म्हणजे आपण पृथ्वीवर आहोत ते ठिकाण असे गृहीत धरा. त्यानंतर तो चेंडू अगदी हळुवार गोल फिरवा त्या आधारावर दिवस व रात्र कशा प्रकारे होते हे समजून घ्या.
				स्वाध्याय	चौथी ते सहावी तासिका - माहे जूनच्या चौथ्या आठवड्यात केलेल्या सूर्योदय व सूर्यास्त यांच्या वेळेच्या नोंदी तसेच या आठवड्यात सूर्योदय व सूर्यास्त यांची वेळ या नोंदी घेऊन पुस्तकातील पान क्र. ०८ वरील 'माहित आहे का तुम्हाला' अंतर्गत दिलेली माहिती समजून घ्या.
परिसर अभ्यास भाग - १		३. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	आठवडा तिसरा		हा पाठ विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.

परिसर अभ्यास भाग - १		३. पृथ्वी आणि जीवसृष्टी	आठवडा चौथा		हा पाठ विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.
परिसर अभ्यास भाग - १		४. पर्यावरणाचे संतुलन	आठवडा पाचवा		हा पाठ विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.

इयत्ता : ५ वी माहे : ऑक्टोबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
परिसर अभ्यास भाग - १		४. पर्यावरणाचे संतुलन			हा पाठ विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.
परिसर अभ्यास भाग - १	05.95A.09	५. कुटुंबातील मुल्ये	पहिला आठवडा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ydc6u2na	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
परिसर अभ्यास	05.95A.09	५. कुटुंबातील मुल्ये	दुसरा आठवडा	स्वाध्याय	खालील प्रत्येक विषयांवर १० ओळी लिहा. त्याचा फोटो काढून शिक्षकांना पाठवा.

भाग - १					<p>1) घरामध्ये आजी -आजोबा व वृद्ध मंडळी यांचे महत्व.</p> <p>2) माझी कौटुंबिक जबाबदारी</p> <p>3) माझ्या लहान / मोठे बहिण-भाऊ यांचे विषयी माझी जबाबदारी</p>
परिसर अभ्यास भाग - १	05.95A.10	६. नियम सर्वांसाठी	दुसरा आठवडा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/y9o3hudw	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

इयत्ता : ५वी माहे : ऑक्टोबर, २०२०

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
परिसर अभ्यास भाग - १	05.95A.10	७. आपणच सोडवू आपले प्रश्न	आठवडा तिसरा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/y78qubdy	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
परिसर अभ्यास भाग - १	05.95A.10	८. सार्वजनिक सुविधा आणि माझी शाळा	आठवडा तिसरा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/y7r3ry7o	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा

परिसर अभ्यास भाग – १	05.95A.11	९. नकाशा : आपला सोबती	आठवडा तिसरा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/y6vy8ey3	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
परिसर अभ्यास भाग – १	05.95A.11	९. नकाशा : आपला सोबती	आठवडा चौथा	प्रत्यक्ष अनुभव	सांकेतिक घुणा व चिन्हे यांचा वापर करून घरापासून शाळे पर्यंतचा नकाशा काढा. सांकेतिक घुणा व चिन्हे यांचा वापर करून घरापासून स्वतःचे शेत / गावातील दवाखाना / किंवा अन्य महत्वाचे ठिकाण दर्शविणारा नकाशा काढा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा
परिसर अभ्यास भाग – १	05.95A.12	१०. ओळख भारताची	आठवडा चौथा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/yaohpwjy	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

इयत्ता : ५ वी माहे : ऑक्टोबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
परिसर अभ्यास भाग - १		११ आपले घर व पर्यावरण			हा पाठ विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.
परिसर अभ्यास भाग - १		१२ सर्वांसाठी अन्न			हा पाठ विज्ञान विषयाशी संबंधित आहे.
परिसर अभ्यास भाग - १		सराव			
परिसर अभ्यास भाग - १		आठवडा पाचवा		संकलित मूल्यमापन	संकलित मूल्यमापन